De kracht van cultuur

Kadernota Cultuurparticipatie 2022-2030

Gemeente Utrecht

www.utrecht.nl/cultuur

Voorwoord

Wist u dat ruim 125.000 Utrechters minimaal drie uur per week besteden aan een vorm van kunstbeoefening? Uit eigen ervaring ken ik het fijne gevoel van een repetitie, les of uitvoering dat langer aanhoudt dan de activiteit zelf. De waarde is dus eigenlijk niet uit te drukken in het aantal bestede uren. Deelnemen aan cultuur doet mensen goed; het is voor velen een manier om zich uit te drukken, zich te ontspannen en los te komen van de dagelijkse zorgen. Cultuur draagt bij aan onze gezondheid.

Utrechters hebben een ruime keus op het gebied van amateurkunst en komen er zoveel mogelijk vanaf de basisschool al vanzelf mee in aanraking. Of het nu gaat om dans, theater, muziek, zang, beeldende kunst, spoken word of audiovisuele kunstvormen. Waar het de een te doen is om pure ontspanning en gezelligheid, heeft de ander verder reikende ambities: ambities om te worden ontdekt en zich te ontwikkelen op artistiek en professioneel vlak. Wat het doel ook is, amateurkunst draagt bij aan het zelfvertrouwen en het welbevinden van mensen. Het maakt ze gelukkig. Bovendien brengt amateurkunst mensen van verschillende achtergronden bij elkaar. Samen toneelspelen, dansen of musiceren bevordert de saamhorigheid, versterkt empathische vermogens en helpt tegen eenzaamheid. De stad en haar inwoners hebben baat bij een sterke infrastructuur van amateurkunst die alle disciplines bestrijkt met activiteiten voor iedereen in alle wijken en buurten.

Onze stad beschikt al over een sterke infrastructuur. Veel organisaties en professionals zetten zich in voor een aantrekkelijk, hoogstaand aanbod waaraan amateurs plezier beleven en dat toekomstige professionals helpt hun vaardigheden te ontwikkelen. Maar sluit die infrastructuur wel helemaal aan bij de groei van de stad? De komende jaren staat Utrecht voor een schaalsprong. Die heeft beslist ook gevolgen voor het amateurkunstaanbod. Komen alle disciplines voldoende aan bod? Zijn de voorzieningen voldoende verspreid over de stad? Is het aanbod voldoende inclusief? Deze vragen staan centraal in deze nota.

Het succes van de amateurkunstsector is in grote mate afhankelijk van de toegankelijkheid van de infrastructuur en het aanbod. Waar mensen drempels ervaren, fysiek of anderszins, moeten we er alles aan doen om die te verlagen of weg te nemen. Wanneer amateurkunst floreert, heeft dat automatisch een positieve invloed op de samenleving als geheel en de onderlinge verhoudingen in de buurt en in de stad.

Samen met de mensen die werkzaam zijn in de sector en een bijdrage hebben geleverd aan deze nota kijken we vooruit naar 2030. We kijken naar behoeften, kansen en mogelijkheden, nu en in de toekomst. Wat zijn de sterke punten, wat moeten we zeker behouden? In welk opzicht willen we groei realiseren, waar is vernieuwing gewenst en op welk vlak liggen de uitdagingen? Wat we in elk geval gaan doen, is ons

Anke Klein, Wethouder Cultuur. Foto: Robert Oosterbroek.

hard maken voor de nabijheid en de toegankelijkheid van cultuur: in de buurt, in de vrije tijd en op school.

De gedrevenheid die ik zie bij de mensen in de sector sterkt me in mijn overtuiging dat we onze ambities kunnen waarmaken. Met de sector, de partners en de collega's binnen de gemeente die actief zijn op andere beleidsterreinen geven we hier verder invulling aan. Het enthousiasme, de vakkennis en de kwaliteiten van de professionals in de stad geven mij het vertrouwen dat cultuurparticipatie ook in de toekomst een belangrijke rol zal spelen in het leven van de Utrechters.

Anke Klein
Wethouder Cultuur

Inhoud

Voorwoord 2

1 Inleiding 4
De basis 5
Afbakening 5
Huidige kaders 6
Totstandkoming 6
Leeswijzer 7

2 De waarde van cultuurparticipatie 8
2.1 Intrinsieke waarde 9
2.2 Maatschappelijke waarde 9

3 De Utrechtse basis voor cultuurparticipatie 13
3.1 Cultuur in de buurt 14
3.2 Cultuur in de vrije tijd 16
3.3 Cultuur op school 22

4 De Utrechtse principes voor cultuurparticipatie 24
4.1 Vier principes 26
4.2 De rol van de gemeente 27

5 De Utrechtse cultuurparticipatieagenda 29
5.1 Cultuur in de buurt 30
5.2 Cultuur in de vrije tijd 32
5.3 Cultuur op school 36

Theatersport, Theaterschool Utrecht. Foto: Wessel Spoelder.

Bijlage 1 39
Overzicht bestaand beleid, regelingen en subsidies gemeente

Bijlage 2 41
Budget cultuurparticipatie 2021

Bijlage 3 42
Begrippen

Bijlage 4 43
Bronnen

1 Inleiding

Actieve cultuurparticipatie – meedoen aan kunst en cultuur – is een belangrijke kracht in de stad. De komende jaren gaat Utrecht die kwaliteit verder uitbouwen. De keten van cultuureducatie, amateurkunst(educatie) en talentontwikkeling vormt niet alleen een belangrijk fundament voor én een essentiële aanvulling op de professionele kunstpraktijk, maar staat ook op zichzelf. Utrecht kent een rijk en fijnmazig cultureel landschap waarin voor bijna alle inwoners iets te halen valt.

Creatieve werkplaats Flower Bomb.
Foto: De Vrijstaat.

De basis

De wijk- en jongerencultuurhuizen hebben een belangrijke rol in de buurten en de wijken. Utrecht beschikt van oudsher over een omvangrijk en veelkleurig amateurkunstenveld. Verspreid over de stad is een veelzijdig lesaanbod toegankelijk in verschillende genres en disciplines. Op alle basisscholen wordt cultuuronderwijs aangeboden. Er zijn volop mogelijkheden voor amateurs die hun talent verder willen ontwikkelen. Kortom: Utrecht heeft het in zich om uit te blinken op het vlak van cultuurparticipatie. In dat opzicht heeft de stad ook regionaal en landelijk een rol van betekenis.

De komende tijd maakt Utrecht een schaalsprong. Met de groei van de stad verandert de vraag naar wat er nodig is op het gebied van cultuurparticipatie. Zoals vastgelegd in 'Kunst kleurt de stad' (Cultuurvisie 2030 en Cultuurnota 2021-2024) wil Utrecht in 2030 een inclusieve culturele metropool zijn waarin iedereen de kans krijgt zich artistiek te ontplooien. In het licht van de snelgroeiende stad is het noodzaak te komen tot een inclusieve en toekomstbestendige infrastructuur voor cultuurparticipatie. De vraag rijst: hoe dragen we als gemeente bij aan een divers cultureel aanbod, ook op buurt- en wijkniveau, waarin de inwoners zich herkennen en waarvan ze gebruik kunnen en willen maken?

De solide basis voor cultuurparticipatie in Utrecht is door de jaren heen op organische wijze ontstaan. Van beleid a priori was nauwelijks sprake, het kwam ad hoc en in reactie op de praktijk tot stand. In deze Kadernota Cultuurparticipatie schetst de gemeente voor het eerst een visie op cultuurparticipatie. Die visie legt – binnen het kader van het bestaande financiële budget – het fundament voor een uitvoeringsprogramma volgens drie programmalijnen. In het verlengde daarvan doemen kansen, ambities en uitdagingen op, die binnen het huidige budget nog niet helemaal waar te maken zijn. In die zin vormt deze nota ook een toekomstverkenning. In de volgende fase wordt de visie uitgewerkt in een concreter uitvoeringsprogramma. In de uitwerking van dit uitvoeringsprogramma wordt ook inzichtelijk gemaakt welke keuzes of welke extra middelen nodig zijn ten aanzien van het geheel aan ambities op het gebied van cultuur in de wijk, op school en in de vrije tijd, zoals in deze nota geformuleerd.

Afbakening

De nota richt zich op alle beleidsonderwerpen op het gebied van actieve cultuurparticipatie (in tegenstelling tot passieve cultuurparticipatie), oftewel het zelf beoefenen of uitvoeren van kunstzinnige activiteiten in de buurt, op school en in de vrije tijd. Het cultuurparticipatiebeleid omvat de volgende beleidsonderwerpen:

- Cultuur in de buurt: wijk- en jongerencultuurhuizen, combinatiefuncties cultuur;
- Cultuur in de vrije tijd: amateurkunsteducatie, amateurkunstbeoefening, talentontwikkeling;
- Cultuur op school: cultuureducatie.

De term cultuureducatie verwijst hier expliciet naar kunst- en cultuuronderwijs op scholen. De term amateurkunst verwijst naar kunstbeoefening vanuit liefhebberij, dus niet beroepshalve of als verplicht onderdeel van het curriculum op school.

Huidige kaders

De Kadernota Cultuurparticipatie ‘De kracht van cultuur’ vloeit voort uit het coalitieakkoord ‘Utrecht: ruimte voor iedereen’ (2018), waarin de verbindende kracht van cultuur op wijk- en buurtniveau en talentontwikkeling belangrijke pijlers vormen. Het college heeft ervoor gekozen het cultuurbudget te laten meegroeien met de groei van de stad. Jaarlijks komen extra middelen beschikbaar voor onder meer de versterking van cultuur in de wijken. Het onderwerp leeft: in de stad, in de gemeenteraad en bij het rijk; ook in het landelijke cultuurbeleid krijgt cultuurparticipatie steeds meer aandacht.

Deze nota sluit aan op de kaders die voor het cultuurbeleid zijn vastgelegd in:

- Cultuurvisie 2030 en Cultuurnota 2021-2024 ‘Kunst kleurt de stad’;
- Nota van uitgangspunten. Op weg naar nieuw beleid amateurkunsteducatie voor de periode 2019-2021;
- Bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs (BCO) 2013-2023 waarin het ministerie van OCW, de PO-Raad (sectororganisatie voor het primair onderwijs), gemeenten en provincies zich committeren aan goed cultuuronderwijs voor alle kinderen.

De gemeente draagt jaarlijks ca. € 5.1 miljoen bij aan cultuurparticipatie via diverse subsidieregelingen en meerjarig ondersteunde instellingen met cultuurparticipatie als kerntaak (zie bijlage 2, peildatum 2021). Niet meegerekend zijn de project- en impulssubsidies die worden verstrekt voor participatieve initiatieven, de subsidies aan Utrecht Marketing voor de Culturele Zondagen en wijkfestivals, de tweejarige subsidies en de subsidies aan cultuurnota-instellingen die ook cultuurparticipatie-activiteiten programmeren. Het bedrag is goed voor zo’n 9% van de totale cultuurbegroting.

De gemeente draagt ook via de afdeling Onderwijs bij aan cultuurparticipatie in het kader van de regeling Cultuur voor ieder kind: € 950.700,- voor het primair onderwijs, € 450.000,- voor het voortgezet onderwijs en € 430.000,- voor Cultuur & School Utrecht, het stedelijk coördinatiepunt cultuureducatie.

De gemeente Utrecht ontvangt op jaarbasis € 279.000,- van het rijk voor Creatief Vermogen Utrecht 2021-2024 in het kader van de matchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit en € 98.400,- voor de cultuurcoaches in het kader van de Brede Regeling Combinatiefuncties.

Totstandkoming

De Kadernota Cultuurparticipatie is in overeenstemming met het Actieprogramma ‘Samen stad maken’ (2021) zoveel mogelijk in interactie met de stad tot stand gekomen.

- In de periode mei-juni is een enquête verspreid onder bewoners, culturele organisaties en professionals via DenkMee Utrecht!, het online participatieplatform van de gemeente Utrecht. In de vraagstelling lag de focus op het gebruik van en de wensen voor cultuurparticipatie-voorzieningen.
- Op 24 juni vond een meedenksessie plaats met circa vijftig vertegenwoordigers van Utrechtse cultuurparticipatie-organisaties, vooral gericht op het in kaart brengen van kansen en knelpunten in de creatieve keten.
- Op 5 juli was er een meedenksessie met vertegenwoordigers van de creatieve mbo-opleidingen.
- In de periode mei-oktober zijn gesprekken gevoerd met diverse vertegenwoordigers van het Utrechtse culturele veld, de andere grote gemeenten Amsterdam, Den Haag en Rotterdam, de provincie en het rijk en collega’s van andere domeinen (zoals zorg en welzijn).

In verband met de coronamaatregelen heeft de raadpleging digitaal plaatsgevonden; de enquête is online uitgezet en de meedenksessies vonden plaats via een digitale video-verbinding. Nadeel van deze werkwijze is dat inwoners die digitaal minder vaardig zijn waarschijnlijk niet zijn bereikt.
In de verdere concretisering van het uitvoeringsprogramma is er naar verwachting weer meer gelegenheid voor gesprekken face-to-face. Voor deze nota is ten slotte geput uit de Analyse amateurkunst 'Het creatieve vermogen van Utrecht in de vrije tijd' (2018), de Analyse cultuureducatie (2018) en een pilotproject waarin de spreiding en de bereikbaarheid van cultuurparticipatievoorzieningen in Utrecht in kaart zijn gebracht in het kader van de plannen om van Utrecht een tienminutenstad te maken.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat dieper in op het belang van cultuur-participatie. Hoofdstuk 3 bevat een schets van het huidige cultuurparticipatielandschap in Utrecht. Hoofdstuk 4 is een toekomstverkenning; daarin komen de gemeentevisie en -ambities op het gebied van cultuurparticipatie voor 2030 aan bod. Concrete beleidsdoelstellingen en een agenda voor de komende jaren vormen het onderwerp van hoofdstuk 5.

Flower Bomb. Foto: De Vrijstaat.

2 De waarde van cultuurparticipatie

Cultuurparticipatie draagt bij aan een gezond stedelijk leven voor iedereen. Inwoners krijgen de kans hun talenten te ontdekken en te ontplooien. Door actief te zijn bij een orkest, dansgroep, fotografiecursus of community-artproject in de wijk kunnen mensen zich uiten en ontwikkelen; ze ontmoeten elkaar. Cultuurdeelname komt niet alleen de gezondheid van mensen ten goede, maar ook de sociale cohesie in de buurt en in de stad.

Saxofonist. Foto: Wessel Spoelder.

2.1 Intrinsieke waarde

Zoals sport voor de een van levensbelang is, zo geldt dat voor de ander voor zingen in een koor of dansen in een breakdancecrew. Meer dan 125.000 Utrechters besteden ten minste drie uur per week aan het beoefenen van cultuur volgens onderzoek van het LKCA (Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst). Ongeveer een op de drie inwoners 'doet' dus aan cultuur. Deze groep is waarschijnlijk aanzienlijk groter als je de mensen meerekent die wel aan kunstbeoefening doen, maar het niet zo noemen. Buiten kijf staat dat cultuurparticipatie belangrijk is voor veel Utrechters. Voor hen heeft cultuur een intrinsieke waarde.

Een flink deel van de Utrechters wil zijn creatieve vermogens ontwikkelen, de meesten zonder per se beroepsmatig actief te worden. Anderen zijn zo gemotiveerd dat zij er hun beroep van maken; zij stromen door naar het kunstvakonderwijs of komen via informele routes in de beroepspraktijk terecht als maker, docent of uitvoerende, voor of achter de schermen. De amateurkunst vormt zodoende een rijke voedingsbodem voor de stedelijke culturele sector.

Andersom spelen de culturele instellingen en de makers in de stad een belangrijke rol in de ontwikkeling van amateurs, om te beginnen als inspiratiebron. Het artistieke klimaat gedijt bij een sterke creatieve keten waarin kunstonderwijs en talent-ontwikkeling zijn weggelegd voor iedereen op verschillende niveaus. Steeds vaker werken professionals samen met amateurs. Zo wordt er bijvoorbeeld een brug geslagen tussen cultuuronderwijs en amateurkunsteducatie enerzijds en podia en uitvoerende gezelschappen anderzijds.

"Gezondheidscentrum de Amazone wil lokale kunstenaars graag een podium geven. Bestaande exposities kunnen bij ons een nieuwe plek krijgen. Dat hebben we gedaan met foto-expositie "Rebelse Meisjes" van Stut Theater en met de expositie van de fotovereniging Overvecht. De kunst die we willen tonen, sluit bij voorkeur zoveel mogelijk aan bij de leefwereld van de bewoners uit Overvecht. Kunst zorgt voor herkenning, verbazing, bewondering, irritatie, gezondheid en geluk."

Kees Vermaat, directeur Stichting Maatschappelijk Vastgoed Overvecht, Gezondheidscentrum de Amazone

2.2 Maatschappelijke waarde

Cultuurparticipatie draagt in sterke mate bij aan gezond stedelijk leven, hét uitgangspunt in Utrecht voor de komende jaren. Meedoen aan cultuur vergroot de veerkracht en gelijke kansen van inwoners, als onderdeel van de gemeentelijke doelstelling dat iedereen in Utrecht mee kan doen. Gezondheid is het vermogen van mensen om met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk zelfredzaam te zijn. Actief en passief participeren in cultuur levert een positieve bijdrage aan de mentale en fysieke gezondheid en de veerkracht en geeft het leven zin (WHO 2019). Die positieve uitwerking – ook preventief – gaat niet alleen op voor het persoonlijk welbevinden. Cultuurparticipatie versterkt de sociale samenhang van buurten en wijken en kan op macroniveau bijdragen aan het verkleinen van de gezondheidsverschillen tussen mensen en wijken. Zo is cultuurparticipatie ook maatschappelijk van essentieel belang.

In het algemeen gaat het goed met de Utrechters. Tegelijkertijd tekenen zich verschillen af tussen de wijken op het gebied van levensverwachting, inkomen, gezondheid en vertrouwen in de toekomst. Inkomensverschillen nemen toe. Het aantal gezinnen dat in structurele armoede leeft – dat wil zeggen: langer dan vier jaar een inkomen heeft dat lager is dan 125% van het wettelijk sociaal minimum – is de afgelopen jaren licht gegroeid. Het risico op ongewenste maatschappelijke scheidslijnen stijgt ('Gezond stedelijk leven voor iedereen', 2020). Uit de laatste Gezondheidsmonitor[1] blijkt dat een aantal groepen die al een slechtere gezondheid en leefstijl hebben steeds verder achteropraken. Dit zijn vooral inwoners met basisonderwijs, lbo of vmbo als hoogst voltooide opleiding en inwoners die moeite hebben de eindjes aan elkaar te knopen. Deze groepen hebben niet alleen een slechtere gezondheid, zij hebben ook minder kans op een goede gezondheid omdat ze minder toegang hebben tot voorzieningen en producten (sport, voeding, cultuur, informatie) die bevorderlijk zijn voor de gezondheid. Grosso modo geldt dit ook voor veel inwoners van Overvecht en Utrecht Zuidwest, voor ouderen en voor Utrechters met een niet-westerse migratieachtergrond.

2.2.1 Bevorderen sociale cohesie

De meeste amateurkunstenaars beoefenen cultuur in groepsverband. Zij zijn lid van een vereniging of treffen elkaar in een informeel verband. Amateurkunstorganisaties zijn grotendeels afhankelijk van vrijwilligers. Zij zetten zich in hun vrije tijd in voor hun vereniging of ensemble. Zij regelen optredens, verzorgen de pr en maken werk van fondsenwerving om de beoefening van amateurkunst mogelijk te maken. Vanuit een gemeenschappelijk enthousiasme werken zij samen. Voor nieuwkomers in de buurt en in de stad is het aansluiten bij een vereniging, cursus of culturele activiteit de manier om nieuwe mensen te ontmoeten. Wijkcultuurhuizen vormen laagdrempelige plekken in de stad waar cultuurliefhebbers elkaar treffen en kunnen oefenen en optreden. Met elkaar vormen de beoefenaars, vrijwilligers en kunstprofessionals een sociaal-culturele gemeenschap. Gemeenschapszin en sociale cohesie worden zo als vanzelf bevorderd, op buurt-, wijk- en stadsniveau.

1 https://www.volksgezondheidsmonitor.nl/gezondheidsverschillen-en-kansengelijkheid-speciale-uitgave/page626.html

DiVAA popkoor. Foto: Vocal Arts Academy.

2.2.2 Versterken gezondheid

Cultuurparticipatie kan (ook bij wijze van preventie) een middel zijn om de druk op het zorgsysteem te verlagen en de kosten die daarmee gepaard gaan. Let wel: kan; meedoen aan cultuur is niet zaligmakend. De één werkt liever aan zijn gezondheid door te gaan sporten, terwijl de ander opknapt van zingen of dansen. Culturele organisaties kunnen ook op

> “Ik woon beschermd en ik kreeg een e-mailtje of deze cursus niet iets voor mij zou zijn. Ik was echt heel erg depressief en voelde me heel erg leeg. Met de fotografie heb ik weer een beetje vreugde ontdekt. De schoonheid van de buitenwereld gezien.”
>
> **Deelnemer cursus In Beeld van stichting Blauwlicht**

een andere manier een rol spelen in het bevorderen van een gezonde leefstijl. Bijvoorbeeld door gezonde voeding onder de aandacht te brengen, verantwoord alcohol te schenken en een rookvrije omgeving in te richten.

Cultuurparticipatie kan een positieve bijdrage leveren aan de volgende gezondheidsaspecten die centraal staan in het Utrechtse gezondheidsbeleid.

Cursus In Beeld.
Foto: Blauwlicht.

Psychische gezondheid
Klachten over angststoornissen en depressies vertonen een stijgende lijn in de stad. Vooral jongeren, studenten en mensen met een migratieachtergrond kampen in toenemende mate met mentale druk en stress. Veel ouderen zijn eenzaam. Cultuur benadert mensen – anders dan de gezondheidszorg – op een positieve manier: vanuit hun capaciteiten, talenten en aanleg, kortom: vanuit wat ze wél kunnen. Dat geeft veerkracht en bevordert het welzijn.

Een voorbeeld is het project Welzijn op Recept – in Utrecht uitgevoerd door sociaal makelaar DOCK. Welzijn op Recept is een manier om bewoners met psychosociale klachten te bereiken vanuit de sociale basis. In plaats van het ‘traditionele pilletje’ voor te schrijven, verwijst de huisarts deze patiënten door naar een sociaal makelaar (DOCK) of beweegmakelaar (Sport Utrecht). De sociaal makelaar kijk ook naar de mogelijkheden van culturele activiteiten. Andere voorbeelden zijn TUNE IN en In Beeld. TUNE IN is een project van TivoliVredenburg en Lister waarin psychisch kwetsbare mensen onder begeleiding van professionele muzikanten muziek maken. In Beeld is een fotografiecursus voor bewoners van Overvecht met mentale en fysieke klachten. Stichting Blauwlicht werkt in dit project nauw samen met welzijnsorganisatie DOCK, buurtteams, Overvecht Gezond en de lokale huisartsen en praktijkondersteuners.

Gezond en veilig opgroeien
Een aanzienlijk deel van de kinderen in Utrecht begint met een risico op onderwijsachterstand. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat kinderen die op jonge leeftijd een achterstand opbouwen die later niet meer inlopen. Vooral kinderen uit gezinnen met een laag inkomen, gezinnen met taalachterstanden en gezinnen die te maken hebben met chronische ziekte en/of verslavingsproblematiek lopen een risico.

Cultuuronderwijs kan bijdragen aan het vergroten van de kansengelijkheid. Voor kinderen wiens vaardigheden eerder op creatief dan op cognitief vlak liggen, is het een kans om eigenwaarde en groepsaanzien te verwerven. Cultuureducatie draagt in brede zin bij aan de ontplooiing van kinderen en jongeren en de ontwikkeling van hun 21ste-eeuwse vaardigheden. Deze creatieve vaardigheden zijn nodig om als individu te kunnen omgaan met een steeds complexer wordende samenleving. Zo worden kinderen toegerust voor hun rol in de samenleving.

Gezond ouder worden ('healthy ageing')
De samenleving vergrijst, ook in Utrecht. Ouderen zijn genoodzaakt langer zelfstandig thuis te wonen. Veel ouderen zijn onvoldoende in staat de regie op hun leven te houden en lijden aan chronische aandoeningen. Cultuurparticipatie kan ouderen ondersteunen in deze levensfase.

Een voorbeeld is het Utrechtse Grijze Koppen Orkest, een prijswinnend muziekproject van het Fort van de Verbeelding voor kwetsbare en vitale ouderen uit zorginstellingen en buurtcentra. De methodiek wordt op dit moment onderzocht als een beloftevolle interventie door ZonMw (de Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie), met gezamenlijke cofinanciering van de afdelingen Volksgezondheid en Culturele Zaken. In oktober 2021 won het initiatief de Toegankelijkheidsprijs van de gemeente Utrecht.

Grijze Koppen Orkest Zuylenstede.
Foto: Fort van de Verbeelding.

3 De Utrechtse basis voor cultuurparticipatie

Utrecht kent een breed en veelzijdig aanbod voor inwoners die cultureel actief willen zijn. Het cultuurparticipatieaanbod beslaat grofweg drie categorieën. In het aanbod in de buurten en de wijken spelen de wijk- en jongeren-cultuurhuizen een belangrijke rol. Van oudsher heeft Utrecht een rijk amateurkunstencircuit met mogelijkheden op het gebied van verschillende genres voor diverse leeftijden en doelgroepen. Daarnaast is cultuureducatie sterk geworteld in het primair en voortgezet onderwijs. Zowel binnen als buiten de Utrechtse scholen is er gelegenheid voor cultuurparticipatie en talentontwikkeling.

Optreden Abdelbasset Bakadi tijdens het ZONfestival, ZIMIHC. Foto: Harry Smittenberg.

Deze Kadernota Cultuurparticipatie onderscheidt drie programmalijnen om het huidige aanbod in de stad te beschrijven: cultuur in de buurt, cultuur in de vrije tijd en cultuur op school. Deze programmalijnen kunnen niet los van elkaar worden gezien. Ze sluiten op elkaar aan en versterken elkaar in het stimuleren van het creatief vermogen van alle inwoners.

3.1 Cultuur in de buurt

3.1.1 Wijkcultuurhuizen

Wijkcultuurhuizen zijn laagdrempelige instellingen in de stad voor en door wijkbewoners. Bezoekers kunnen er actief aan de slag op het gebied van kunst en cultuur, en/of ze kunnen er binnenlopen voor een expositie, een concert of een voorstelling. De gemeente ondersteunt wijk- en jongeren-cultuurhuizen met een meerjarige subsidie op acht plekken verspreid over de stad: BOKS Jongerencultuurhuis (Kanalen-eiland en Overvecht), Cultuur19, De Vrijstaat, Het Wilde Westen en ZIMIHC-theaters Zuilen, Stefanus en Wittevrouwen. De komende jaren wordt het aantal wijkcultuurhuizen uitgebreid. In Zuidwest zet Kanaal030 een nieuw wijkcultuur-huis op. In Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern is een jongerencultuurhuisfunctie in ontwikkeling. Daarop vooruit-lopend ondersteunt de gemeente een cultuurprogramma voor en door jongeren. Tijdens een proefperiode maken jongeren zelf deel uit van de adviescommissie die de voorstellen beoordeelt. De resultaten van de proef worden gebruikt bij de ontwikkeling van nieuwe subsidieregelingen.

De jongeren- en wijkcultuurhuizen hebben zich georganiseerd in een informeel netwerkverband. Ze werken ook nauw samen met sociaal-maatschappelijke instellingen zoals Stichting Jongerenwerk Utrecht (JoU), de sociaal makelaars van DOCK, SportUtrecht en culturele partners zoals TivoliVredenburg en het Centraal Museum. ZIMIHC, Cultuur 19 en Het Wilde Westen richtten in 2019 met de wijktheaters in de vier grote steden de Coöperatieve Participatie Federatie op. Utrecht trekt landelijk de aandacht met de wijkcultuurhuizen. In de brief Uitgangspunten cultuurbeleid 2021-2024 van het ministerie van OCW wordt de betekenis van de wijkcultuur-huizen in Utrecht – voor het stimuleren van cultuurparticipatie voor iedereen – expliciet genoemd.

> “Iedere week ga ik op woensdagochtend naar het Creatief Café. Iedereen is daar bijzonder welkom. Zitten we samen met koffie en vrolijke gezichten en gebaren naar elkaar: “Hé hoi, ben je er ook weer”. Ik doe dingen die ik nooit eerder deed: speksteen snijden, theater improvisatie en blauwdrukken. Cultuur beoefenen staat voor mij gelijk aan ademen. Zónder stik ik. Ik geniet van wat anderen doen, als ik zelf een ander wat kan leren en als ik zelf iets nieuws leer. Ook al is dat soms doodeng.”
>
> **Karin Pijper, deelnemer Creatief Café ZIMIHC**

Theaterproject Stick Around met het Ubuntuhuis. Foto: Het Wilde Westen.

3.1.2 In de wijk en buurt

Op wijkniveau zijn vele spelers actief op het gebied van kunst en cultuur. Naast de wijk- en jongerencultuurhuizen zijn er buurthuizen met een cultureel programma en uiteenlopende organisaties, al dan niet gesubsidieerd, die activiteiten aanbieden.

De stad kent kleinschalige sociaal-culturele voorzieningen (zoals Azotod in Vleuten-De Meern en de Musketon in Lunetten) en wijkaccommodaties (zoals Buurtcentrum de Leeuw in Noordoost en Buurthuis Hart van Hoograven) waar uiteenlopende activiteiten plaatsvinden. Het aanbod komt tot stand op initiatief van wijkbewoners, vaak in samenwerking met professionals en culturele organisaties in de stad. Utrecht kent buurtcentra in zelf- en medebeheer. De buurtcentra in medebeheer kennen het zogeheten driehoeksoverleg waaraan per buurtcentrum de sociaal beheerder (de sociaal makelorganisatie DOCK), de technisch beheerder en gebruikers deelnemen. De Bibliotheek Utrecht laat inwoners via haar verschillende wijkvestigingen kennismaken met kunst en cultuur.

Steeds vaker ontplooien instellingen met stedelijke en landelijke allure initiatieven op wijkniveau. Zo drukken ook het Nederlands Filmfestival en SPRING een stempel op het lokale cultuurparticipatieaanbod: het Nederlands Filmfestival werkt met gastprogrammeurs en programma's in de wijken, ARK Utrecht reist met SPRING door de stad. De Appeltaart-concerten van de gelijknamige stichting zijn intussen algemeen bekend. Voor mensen die niet gauw een concertzaal zullen

bezoeken, organiseert de stichting op uiteenlopende plaatsen (zorgcentra, buurthuizen) concerten van topmusici.

Recent heeft Culturele Zondagen een koerswijziging ondergaan. De nieuwe opzet onder leiding van Utrecht Marketing is gericht op de versterking van cultuurparticipatie in de stad en kent een duidelijke focus op de wijken. Utrecht Marketing en de wijkcultuurhuizen werken samen aan het programma en de opzet van de Culturele Zondagen en de Welkom in-wijkfestivals – een nieuwe formule in de stad.

3.1.3 Combinatiefunctionarissen

Een belangrijk instrument in het stimuleren van cultuurparticipatie in de wijken zijn de combinatiefunctionarissen cultuur, ook wel cultuurcoaches genoemd. Zij leggen en onderhouden contacten met andere beleidsdomeinen, zoals onderwijs en welzijn, en ontwikkelen vraaggericht en in overleg culturele activiteiten en programma's. Utrecht co-financiert op dit moment 7,8 fte's combinatiefunctionarissen cultuur in het kader van de Brede Regeling Combinatiefuncties van het rijk via de regeling Combinatiefuncties Cultuur.
De huidige functionarissen zijn in dienst van de volgende instellingen: BOKS jongerencultuurhuis (Kanaleneiland en Overvecht), Casco, Cultuur19, Het Filiaal Theatermakers, Het Nieuw Utrechts Toneel (Het Nut), De Vrijstaat, Het Wilde Westen, ZIMIHC (Noordwest, Overvecht, Kanaleneiland en Leidsche Rijn).

Utrecht kent ook Brede Schoolcoördinatoren (11,8 fte's); zij werken aan talentontwikkeling op het snijvlak van sport, cultuur en onderwijs (Onderwijs). Verder financiert de gemeente een combinatiefunctie Sport en Cultuur (Werk en Inkomen). Deze functionarissen maken sport- en cultuuractiviteiten toegankelijk voor kinderen en jongeren (4 t/m 18 jaar) die in armoede leven in het kader van U Make&Move!, een project van SportUtrecht en ZIMIHC.

De landelijke Brede Regeling Combinatiefuncties is een doorgaande regeling waarover elke drie jaar nieuwe bestuurlijke afspraken worden gemaakt. Na 2023 gaat de nieuwe periode in.

3.2 Cultuur in de vrije tijd

Utrecht beschikt over een levendig amateurkunstencircuit waarin volgens het LKCA meer dan 125.000 amateurkunstenaars actief zijn. In overeenstemming met het landelijke beeld is de dominante kunstdiscipline muziek. Vooral koor-, pop- en blaasmuziek zijn sterk vertegenwoordigd. Internationale koorfestivals als Europa Cantat en Leading Voices zijn hier op hun plek. Amateurkunstverenigingen Harmonieorkest Vleuten en het Zuilens Fanfare Corps hebben een plek verworven binnen de vierjarige Cultuurnota. Harmonieorkest Vleuten is een levendige vereniging met zo'n 200 actieve leden verdeeld over zeven orkesten, waaronder HOV-G, een orkest voor mensen met een beperking en het Overdagorkest voor 'veteranen'. Het Zuilens Fanfare Corps vormt een landelijk voorbeeld met de succesvolle vernieuwingsslag 'Fanfare 2.0'.

3.2.1 Verenigingsleven

Het verenigingsleven is divers en veelomvattend. Maar ook in Utrecht raken de verenigingen leden kwijt. Door de coronamaatregelen hebben ze het extra moeilijk. Kunstbeoefening in formeel en informeel groepsverband is tijdens de pandemie zo goed als stil komen te liggen. De verenigingen hebben te maken met complexe regelgeving en voortdurend wisselende maatregelen; ze staan voor financiële uitdagingen en kunnen ledenverlies nauwelijks tegengaan.

"Ik vlog, ik blog, ik maak muziek en op mijn werk maken we dingen voor museums. Bij de muziek kan ik zo lekker mijn hoofd leeg maken. Het is vaak druk in mijn hoofd en als ik muziek maak heb ik dat niet. Nu pas begrijp ik mijn vader en mijn broer. Die kwamen altijd heel enthousiast terug van het orkest en daar begreep ik niks van, maar nu wel!"

Leon, 33 jaar, keyboard bij HOV-G

Tegelijkertijd duiken nieuwe vormen van cultuurbeoefening op in de stad, vaak in informele circuits. Die nieuwe initiatieven vinden veelal op projectbasis plaats, buiten het verenigingsleven om en in samenwerking met andere domeinen zoals zorg, welzijn, onderwijs en sport. Amateurkunstorganisaties en professionele culturele organisaties zoeken elkaar meer en meer op voor samenwerking. Het Nederlands Kamerkoor heeft bijvoorbeeld regelmatig amateurkoren in het voorprogramma en onderhoudt een langdurig partnerschap met twee topamateurkoren.

De gemeente ondersteunt de deelname aan amateurkunst voor inwoners via de Basissubsidies Amateurkunst met een bijdrage aan de vaste kosten van de organisaties. Ook hier is de muziek sterk vertegenwoordigd.

HOV-G orkest op het Schakelplein, Harmonie Orkest Vleuten. Foto: Ger Wijtsma.

Het Zuilens Fanfare Corps met Karin van Beek. Foto: Zuilens Fanfare Corps.

Karin van Beek, lid Zuilens Fanfare Corps

“Ik speel saxofoon bij het Zuilens Fanfare Corps. Daarnaast zit ik in het projectteam dat de jaarlijkse Fanfare Rootsconcerten organiseert. Het bijzondere van muziek is voor mij de verbindende factor. In het orkest spreken we allemaal dezelfde universele muzikale taal. Verschillen in leeftijd of culturele en maatschappelijke achtergrond vallen weg. Iedereen is gelijk en we werken samen naar mooie concerten toe in een open en gezellige sfeer.”

3.2.2 Amateurkunsteducatie

Voorheen was het Utrechts Centrum voor de Kunsten (UCK) hét centrum voor amateurkunsteducatie in de stad. De organisatie verkeerde al enige tijd in zwaar weer en ging medio 2019 failliet. Het Utrechtse college besloot samen met de sector nieuw beleid voor amateurkunsteducatie te ontwikkelen. De uitgangspunten voor het nieuwe beleid zijn vastgesteld in de nota ‘Op weg naar nieuw beleid amateurkunsteducatie’. Het doel van het nieuwe beleid is: een betere spreiding over de stad en een flexibeler aanbod. Op deze manier kunnen meer partijen verspreid over de stad een uitvoerende rol spelen en wordt het makkelijker gericht te sturen op het bereik van specifieke doelgroepen.

De gemeente ondersteunt het kunstonderwijs voor amateurs in de vrije tijd via de regeling Amateurkunsteducatie. In juli 2021 heeft het college besloten het door de Adviescommissie Amateurkunsteducatie uitgebrachte advies over de subsidie-aanvragen voor de periode 2022-2024 over te nemen. Tien instellingen ontvangen subsidie in deze periode. Op basis van het advies kwam een evenwichtige verdeling tot stand tussen de drie grote stedelijke spelers die vanuit Domplein 4-5 opereren en een aanbod van zeven kleinere instellingen.

In het pand op Domplein 4-5 ontwikkelen De Utrechtse Muziekschool (DUMS), Theaterschool Utrecht en Dans-centrum Utrecht de komende tijd een centrale plek voor amateurkunsteducatie en diverse activiteiten voor amateurs en professionals. Op het Berlijnplein in Leidsche Rijn staat een nieuwe voorziening op stapel: het Danshuis – een huis voor makers. Hier zal een wisselwerking plaatsvinden tussen professionele dansgezelschappen en en amateurkunst-organisaties.

Samenspel. Foto: De Utrechtse Muziekschool.

3.2.3 Talentontwikkeling

Utrecht kent veel opleidingsmogelijkheden voor getalenteerde amateurs die een stap verder willen gaan of willen door-stromen naar het kunstvakonderwijs of de beroepspraktijk. Partijen als de Kunstbende, Illusionary Rockaz Company (IRC), DOX en de jongeren- en wijkcultuurhuizen hebben uiteenlopend aanbod voor talentontwikkeling. BOKS (‘de plek voor jong talent uit Utrecht’) biedt jongeren maatwerk en geeft hun alle ruimte hun talenten te ontwikkelen in uiteen-lopende disciplines.

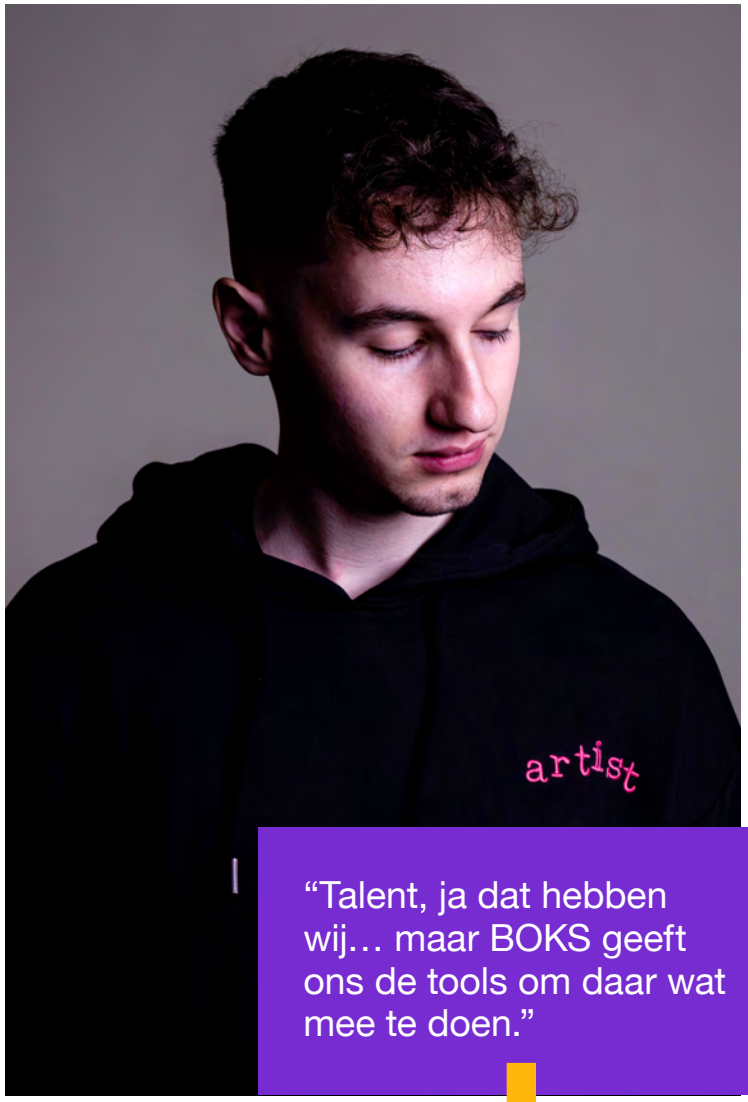

Deelnemer Sami. Foto: BOKS Jongerencultuurhuis.

> “Talent, ja dat hebben wij… maar BOKS geeft ons de tools om daar wat mee te doen.”
>
> **Sami aka Young €abbage, deelnemer BOKS**

Utrecht heeft in dit opzicht ook een regionale functie. Zo is DOX (‘hét huis voor makers en jonge performers uit verschillende (sub)culturen’) toonaangevend als talent-ontwikkelings- en productieplatform voor podiumkunst. DOX is aangemerkt als ontwikkelinstelling in de landelijke basisinfrastructuur (BIS).

3.2.4 Regelingen

De gemeente ondersteunt de vernieuwing van het cultuur-participatieaanbod via de Projecten- en Impulssubsidie-regeling. Organisaties en groepen inwoners kunnen projectsubsidie aanvragen voor participatieve projecten. Voorbeelden van gesubsidieerde participatieve projecten zijn Open Podium West van Jongerentheater Link en Podium om de Hoek van Vereniging Dwarsverband. In het project Open Podium West gaat Jongerentheater Link met behulp van dans, theater, gedichten en andere disciplines het gesprek aan in de wijk over discriminatie en racisme. Podium om de hoek is een initiatief van Dwarsverband, een vereniging voor bewonersinitiatieven in zelfbeheer, en ZIMIHC, organisator van diverse cultuuractiviteiten en beheerder van drie theaters in Utrechtse wijken.

De gemeente draagt financieel bij aan instrumentaal muziekonderwijs van kinderen en jongeren bij amateurmuziek-verenigingen door middel van de subsidieregeling Instrumentaal Muziekonderwijs. Kinderen en jongeren tot en met 21 jaar die lid zijn van zo’n vereniging kunnen voor het volgen van instrumentaal muziekonderwijs aanspraak maken op een gemeentelijke bijdrage: naast de eigen bijdrage aanvullend een bedrag van maximaal € 187,- per cursusjaar.

De gemeente ondersteunt het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Via het fonds kunnen kinderen en jongeren tot en met 17 jaar die de lessen niet kunnen betalen (de norm is 125% van het Wettelijk Sociaal Minimum) toch deelnemen. De onder-

steuning van het fonds is aanvullend op de U-pas, de gratis pas voor mensen met een laag inkomen waarmee ook cultureel aanbod toegankelijk is in Utrecht. Ook subsidieert de gemeente Stichting Leergeld (Onderwijs, Werk en Inkomen), zodat kinderen uit minder draagkrachtige gezinnen kunnen meedoen aan sport- en cultuuractiviteiten op school. Voor culturele activiteiten werkt Stichting Leergeld samen met het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

3.2.5 Netwerken

ZIMIHC beheert niet alleen drie wijktheaters (in Overvecht, Wittevrouwen en Zuilen), maar vervult ook een stedelijke rol als intermediair voor de amateurkunsten. Vanaf 2002 vervulde ZIMIHC die rol ook ruim tien jaar lang in de provincie. De organisatie faciliteert netwerkbijeenkomsten in nauwe samenwerking met het culturele veld, faciliteert ruimtes om te oefenen en op te treden en voorziet in een (online) platform waar amateurkunstorganisaties zich kunnen presenteren. ZIMIHC Maatwerk organiseert programma's voor amateur kunst zoals Utrecht Zingt, Utrecht Danst, Utrecht Blaast en Utrecht Tekent.

NAU (Netwerk Amateurkunsteducatie Utrecht) is de nieuwe netwerkorganisatie van de gesubsidieerde amateurkunst-educatie-instellingen in de stad.

3.2.6 Regionale aantrekkingskracht

Utrecht heeft een gunstig vestigingsklimaat voor culturele organisaties dankzij een uitgelezen infrastructuur. Er zijn veel creatieve opleidingen in de stad die nieuw talent een kans geven en goede doorstroommogelijkheden bieden. De regionale aantrekkingskracht blijkt onder meer uit de sterke positie van Kunstbende, de landelijke talentenwedstrijd voor jongeren van 13 t/m 18 jaar. Het Nederlands Kamerkoor vestigde zich in 2015 in Utrecht met het oog op het gunstige koormuziekklimaat. In 2009 was Utrecht festivalstad voor Europa Cantat, het driejaarlijkse Europese festival voor koormuziek, en in 2017 organiseerde ZIMIHC het jaarlijkse EuroChoir in Utrecht. In 2022 krijgt Europa Cantat een vervolg met Leading Voices tijdens Utrecht 900. Jongeren uit de provincie weten de talentontwikkelingstrajecten in Utrecht te vinden.

EuroChoir. Foto: Anna van Kooij.

3.2.7 Kennisinstituten

Utrecht is een centrum van knowhow. Dé kennisinstituten op het gebied van cultuurparticipatie zijn hier te vinden: het LKCA, het Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP), Cultuurconnectie, de brancheorganisatie voor cultuureducatie, amateurkunst en volksuniversiteitswerk, en de Koninklijke Nederlandse Muziek Organisatie (KNMO), de koepelvereniging voor harmonie- en fanfareorkesten en brassbands, Koornetwerk Nederland en Crafts Council Nederland.

3.3 Cultuur op school

De gemeente hecht aan een stevige verankering van cultuureducatie in het Utrechtse onderwijs. Met de regeling Cultuur voor ieder kind (Onderwijs) en het programma Creatief Vermogen Utrecht (Culturele Zaken) investeert Utrecht in een duurzaam stelsel voor cultuureducatie in het primair onderwijs voor alle kinderen. Scholen kunnen jaarlijks een plan indienen voor cultuureducatie in het curriculum via de regeling Cultuur voor ieder kind. De gemeente stelt subsidie beschikbaar op basis van het aantal leerlingen per school dat deelneemt aan de lessen.

Creatief Vermogen Utrecht (CVU) is een stedelijk programma in het kader van de landelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK). Utrechtse scholen en culturele instellingen werken samen in een meerjarig partnerschap aan het verankeren van cultuureducatie in het onderwijs en het vergroten van kansengelijkheid. Het huidige CVU-programma is in 2020 van start gegaan en loopt in 2024 ten einde. Of er een vervolg komt, is afhankelijk van de plannen van een nieuw kabinet en de voortzetting van de CmK-regeling.

In 2020 voerde de gemeente een verkenning uit naar het cultuureducatiestelsel. Dit resulteerde in het ‘Actieplan verbeteringen vraaggericht stelsel cultuureducatie Utrecht’ ofwel Actieplan Cultuureducatie (mei 2020). Een belangrijke conclusie was dat er in Utrecht een centraal coördinatiepunt mist dat de wensen en behoeften van het veld in samenhang overziet en aanpakt, zonder dat de scholen zelf de regie verliezen. Voor de periode 2021-2024 is deze rol toebedeeld aan Cultuur & School Utrecht, sinds 2014 de bemiddelaar tussen basisscholen en culturele instellingen; de taken zijn uitgebreid met aanvullende middelen.

Cultuur & School Utrecht ondersteunt scholen bij het vormgeven van het cultuuronderwijs, bemiddelt tussen scholen en cultuuraanbieders, evalueert en monitort activiteiten op cultuuronderwijsgebied en bouwt zo aan een lerend netwerk waarin leerlingen, leerkrachten en icc’ers (interne cultuurcoördinatoren) optimaal tot hun recht kunnen komen.

> “Vocal Statements is eigenlijk iets voor later als je bijvoorbeeld een sollicitatie doet. Het maakt je een beetje enthousiast om jezelf echt te laten zien, hoe je eigenlijk bent. Het geeft je een ook beetje zelfvertrouwen zodat je echt kan laten zien wat je kan. Dat mensen je niet onderschatten.”
>
> **Anaya, 12 jaar (Trajectum College)**

Dramales, Het Filiaal theatermakers / Creatief Vermogen Utrecht. Foto: Remke Spijkers.

Ook podia en andere culturele instellingen die (deels) niet primair een educatieve functie hebben, hebben doelstellingen op het gebied van cultuureducatie in hun meerjarenplannen opgenomen in het kader van de cultuurnota ‘Kunst kleurt de stad’. Zij ontwikkelen aanbod binnen en buiten schooltijd dat door scholen kan worden afgenomen en/of ontplooien activiteiten op het gebied van talentontwikkeling.

Daarnaast is er innovatief muziekonderwijsaanbod voor specifieke doelgroepen dat ook landelijk de aandacht trekt: Vocal Statements richt zich in het bijzonder op vmbo-leerlingen, de MuziekRoute laat basisschoolkinderen in de wijk Overvecht kennismaken met muziek.

De culturele en creatieve sector in Utrecht kan floreren mede dankzij de aanwezigheid van tal van creatieve opleidingen in de stad, zoals bijvoorbeeld de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, Herman Brood Academie, Nimeto, het Grafisch Lyceum, Creative College Utrecht en Conservatorium Utrecht. Zij hebben een positieve invloed op de doorstroom van creatief talent naar een creatieve opleiding en/of de professionele kunstpraktijk.

4 De Utrechtse principes voor cultuurparticipatie

Utrecht wil de komende jaren werken aan een inclusief, artistiek-professioneel cultuur-participatiebeleid dat maatschappelijk gedreven is en dicht op de huid van de inwoners zit. In 2030 is dat proces zo goed als voltooid. Een verkenning van principes en toekomstwensen met het oog op het bereik van alle inwoners.

Eindeloos van KLUB19 en Sanne Woudenberg tijdens Zingende Beelden 2021. Foto: Cultuur19.

Het cultuurparticipatieaanbod is in de basis stevig en divers. Zowel op school als in de vrije tijd hebben Utrechters volop mogelijkheden voor creatieve ontplooiing. Toch valt er nog wel het een en ander te wensen en te verbeteren: nog niet iedereen in de stad wordt even goed of passend bereikt. Daar wil de gemeente Utrecht in de nabije toekomst verandering in brengen. Dit hoofdstuk belicht de ambities op het gebied van cultuurparticipatie voor de komende jaren.

Eindeloos van KLUB19 en Sanne Woudenberg tijdens Zingende Beelden 2021. Foto: Cultuur19.

Om deze toekomstvisie te realiseren definieert de gemeente vier centrale principes: 1. maatschappelijk gedreven, 2. inclusief, 3. dichtbij en 4. artistiek-professioneel. Dit zijn de Utrechtse principes voor cultuurparticipatie. Deze zijn leidend in het ontwikkelen en uitvoeren van het Utrechtse cultuurparticipatiebeleid.

In 2030…

… kent Utrecht een inclusieve en toekomstbestendige infrastructuur op het gebied van cultuurparticipatie en cultuur in de buurt en in de wijk.

… herkennen de inwoners van Utrecht zich in het aanbod en maken ze er graag gebruik van.

… kunnen alle inwoners in Utrecht binnen tien minuten lopen van huis een creatieve cursus of activiteit volgen.

… kunnen alle kinderen en jongeren van alle leeftijden cultuuronderwijs genieten op school.

… kunnen extra gemotiveerde talenten via formele of informele routes doorgroeien en/of doorstromen naar een creatieve opleiding in Utrecht.

… zijn er verspreid over de stad nog meer toegankelijke culturele wijkvoorzieningen en -activiteiten die bijdragen aan een prettige leefomgeving voor jong tot oud.

… is er een passend netwerk van combinatiefunctionarissen die domeinen verbinden en mensen vanuit verschillende achtergronden en behoeften in aanraking brengen met cultuur.

… werken formeel en informeel georganiseerde culturele en maatschappelijke partijen samen aan cultuurparticipatie, ondersteund door kennis- en netwerkfuncties.

4.1 Vier principes

Maatschappelijk gedreven

Leidend zijn de maatschappelijke opgaven waarvoor de groeiende stad staat. Die opgaven spelen met name lokaal in de wijken op het gebied van (psychische) gezondheid, gezond en veilig opgroeien en gezond ouder worden. Cultuurparticipatie kan op deze terreinen een positieve bijdrage leveren – voor de buurt en de gemeenschap en voor afzonderlijke inwoners. Door mee te doen aan kunst en cultuur worden inwoners in de gelegenheid gesteld om in de samenleving te participeren. Het is zaak om de bestaande voorzieningen en activiteiten en de partners die zich hiervoor inzetten in kaart te brengen en die vanaf het begin te betrekken bij het beleid. De Utrecht Monitor monitort hoe het met de inwoners van Utrecht gaat. Armoede en de beleving daarvan zijn de belangrijkste onderwerpen van de Armoedemonitor[2]. De actuele vraagstukken van dit moment zijn: stress, eenzaamheid, kansenongelijkheid bij kinderen en jongeren en vergrijzing. Vanuit deze vraagstukken werkt de gemeente in co-creatie met partners in de stad aan culturele programma's die kunnen bijdragen aan de oplossing van de problemen of een zorgvraag. Vanzelfsprekend kunnen actuele vraagstukken veranderen in de loop van de tijd.

Inclusief

Inclusieve cultuurparticipatie is een kernwaarde. Utrecht kent een grote diversiteit aan inwoners. Het is van belang dat alle inwoners, ongeacht etnische afkomst, religie, beperking, sekse, seksuele voorkeur, sociaaleconomische situatie, leeftijd of opleiding volwaardig kunnen participeren. Inclusieve cultuurparticipatie houdt in dat er ruimte is voor een gelijkwaardig en wederkerig proces van culturele betekenisgeving tussen alle betrokkenen: inwoners, gemeente, culturele en maatschappelijke partners en het bedrijfsleven. Nieuwe doelgroepen bereiken lukt alleen als de bekende, gevestigde of traditionele culturele praktijken ter discussie mogen staan en vatbaar zijn voor verandering – als er ruimte is om culturele verschillen uit te wisselen en elkaar wederzijds te inspireren. Cultuurbeleving speelt zich nooit in een sociaal vacuüm af. Het is van essentieel belang dat programma-aanbod tot stand komt in dialoog met de leefomgeving, de esthetiek en de sociale codes van degenen die om welke reden dan ook – sociaal, mentaal, financieel – nog geen toegang hebben tot culturele activiteiten. Dialooggericht werken is een sleutel tot succesvolle, inclusieve cultuurparticipatie.

Dichtbij

Het culturele activiteiten- en voorzieningenaanbod staat idealiter mentaal en fysiek dicht bij de inwoners. Toegankelijkheid – de mogelijkheid om mee te doen – is immers afhankelijk van fysieke en psychosociale factoren. Sommige inwoners herkennen zich niet in het aanbod of voelen zich niet welkom om mee te doen. Door aanbod te ontwikkelen in overleg en samen met specifieke doelgroepen komt het cultuuraanbod letterlijk en figuurlijk in hun leefsfeer. Inwoners raken betrokken, sociaal en emotioneel. Utrecht wil bovendien fysieke nabijheid van (culturele) voorzieningen voor zijn inwoners. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) hanteert de gemeente de norm van tien minuten afstand. Cultuurparticipatie is gebaat bij spreiding van voorzieningen en activiteiten over de hele stad.

Artistiek-professioneel

Professionaliteit is een belangrijk criterium in het Utrechtse cultuurparticipatiebeleid. De impact van cultuur staat of valt immers bij artistieke kwaliteit. Hierin onderscheidt cultuur-

2 https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/publicaties/onderzoek-en-cijfers/onderzoek-over-utrecht/armoedemonitor/.

participatie zich van andere soorten van participatie van inwoners, óók als de activiteiten worden ingegeven door andersoortige hulpvragen, sociaal of op het gebied van gezondheid. Creatieve activiteiten die niet aan het kwaliteitskeurmerk voldoen, kunnen waardevol zijn, maar passen niet binnen de scope van deze kadernota.

4.2 De rol van de gemeente

Utrecht betreedt nieuw, onontgonnen terrein met deze visie op cultuurparticipatie. In deze nota presenteert de gemeente voor het eerst een autonome toekomstvisie die verder gaat dan een reactie op vragen en trends in het veld. Zoals gezegd: de basis is solide. Dat is een verdienste van alle partijen die werkzaam zijn op het gebied van cultuurparticipatie in de stad. Zij geven dag in dag uit vorm aan een levendige, dynamische, veelzijdige culturele praktijk. Tegelijkertijd valt niet te ontkennen dat er werk aan de winkel is; er is nog een wereld te winnen. Deze nota is dan ook geen eindpunt maar een begin. Hij is bedoeld als aanjager – om het gesprek verder aan te zwengelen en cultuurprofessionals en -amateurs te verleiden tot nieuwe gezichtspunten en ideeën. In dat proces speelt de gemeente graag een proactieve, co-creatieve en participerende rol.

Deze nota is een uitnodiging aan organisaties, makers en inwoners in de stad om het cultuurparticipatiebeleid met elkaar en met de gemeente vorm te geven. Let wel: dat kan ook door tegen te spreken en uit te dagen. Voor de totstandkoming van deze nota is de gemeente (online) in gesprek gegaan met inwoners, maar dat gesprek verdient een vervolg, live in de stad. De tafel met betrokken meedenkers was al goed gevuld, maar die tafel kan nog veel groter.

In opdracht van de gemeente heeft de Hogeschool Utrecht onderzoek gedaan naar de wijkcultuurhuizen. Dat onderzoek vormde een mooie aanleiding om te reflecteren over de rol van de gemeente in het vormgeven van een inclusief cultuurparticipatiebeleid en de samenwerking met partners in de stad – organisaties en bewoners. Een inclusieve cultuurparticipatiesector vereist een inclusieve aanpak, ook in het ontwikkelen, monitoren en verantwoorden van het gemeentebeleid.

Deze nota wil ook de collega-afdelingen binnen de gemeente uitnodigen bij te dragen aan de uitwerking van het beleid. Culturele Zaken is voornemens ferme, concrete stappen te zetten in de domeinoverstijgende benadering van de grote vraagstukken in de stad. Kort en goed: opgavegerichte en integrale samenwerking dus. Het ligt in de aard van cultuurparticipatie om juist voorbij te gaan aan de enge begrenzing van de gemeentelijke domeinen (sport, cultuur, welzijn, etc.) en zowel artistieke als maatschappelijke doelen te verwezenlijken. Gezond stedelijk leven voor iedereen in Utrecht gedijt bij een integraal cultuurparticipatiebeleid.

De eerste ervaringen met domeinoverstijgend samenwerken smaken naar meer. Culturele Zaken en Onderwijs hebben de laatste jaren op het gebied van cultuureducatie al succesvol samengewerkt. En ook tussen Culturele Zaken en Volksgezondheid is al voor de pandemie een kennisuitwisseling op touw gezet die resulteerde in het netwerk Kunst & Gezondheid. Dergelijke initiatieven verdienen navolging op het snijvlak van cultuur, sport, welzijn en jeugd- en ouderenzorg en/of deelgebieden.

Uitgelicht:
Netwerk Kunst & Gezondheid

Het netwerk Kunst & Gezondheid onderzoekt en beschrijft de impact van kunst op gezondheid. Het thema is kansrijk in het bereik van groepen bewoners die nog niet genoeg meeprofiteren van het kunst- en cultuuraanbod in de stad. Het opent nieuwe deuren voor die bewoners en vergroot de zelfredzaamheid. Kunst & Gezondheid levert een stevige bijdrage aan het vergroten van cultuurparticipatie op basis van kennisuitwisseling en interdisciplinaire denkkracht en daadkracht.

In de stad wonen Utrechters die extra kwetsbaar zijn omdat ze te maken hebben met ‘gestapelde problemen’, vaak door hun economische positie. Het medische - en welzijnscircuit is niet altijd in staat hen verder te helpen. Kunst kan hier net als sport en bewegen een andere invalshoek zijn. Nieuwe initiatieven ontstaan dankzij de samenwerking tussen kunstenaars en culturele organisaties en zorg-, gezondheids- en welzijnsorganisaties.

Première Hangplek voor ouderen, Cultuur19. Foto: Birgit Schuch.

5 De Utrechtse cultuur-participatieagenda

Utrecht wil de solide basis voor cultuur-participatie samen met de partners in de stad verder uitbouwen. In 2030 heeft Utrecht in elke wijk een wijkgerichte cultuurfunctie, is er een goed, betaalbaar en divers amateurkunst-(educatie)aanbod verspreid over de stad toegankelijk en is goed cultuuronderwijs op alle scholen geborgd. Dit is de Utrechtse cultuurparticipatieagenda voor 2030.

Springtij festival in de Nieuwe Jutter met Stut Theater. Foto: Berry Kluinhaar.

5.1 Cultuur in de buurt

Beleidsdoelstelling – Elke wijk in Utrecht heeft een wijkgerichte cultuurfunctie die bestaat uit een passende mix van voorzieningen, programma-activiteiten en ‘verbinders’ die vraag en aanbod op elkaar afstemmen.

We willen bereiken dat elke wijk in Utrecht in 2030 een wijkgerichte cultuurfunctie heeft. Deze functie bestaat uit een combinatie van deze elementen: voorzieningen, programma-activiteiten en ‘verbinders’. We gaan voor en samen met bewoners en organisaties op zoek naar die elementen. Een passende voorziening kan uiteenlopen van wijkcultuurhuis, buurtcentrum, gymzaal tot zorgcentrum. De activiteiten zijn per definitie wijkgericht en komen domeinoverstijgend tot stand. Verbinders zijn professionals zoals de huidige cultuurcoaches, die vraag en aanbod op maat op elkaar kunnen afstemmen.

Springtij festival in de Nieuwe Jutter met Stut Theater. Foto: Berry Kluinhaar.

5.1.1 Spreiding wijkgerichte culturele voorzieningen

Analyse
Utrecht groeit en ontwikkelt zich tot een metropoolstad met meer dan één centrum. Leidsche Rijn Centrum is de snelst groeiende wijk van Utrecht en nu al de tweede stadskern. Inwoners gaan niet automatisch naar het centrum in de oude binnenstad voor het volgen van een dans- of tekenles, maar blijven in de buurt of in de wijk. Dit betekent dat er meer druk komt op de culturele voorzieningen en het culturele aanbod in de directe omgeving. De meerjarig gesubsidieerde wijk- en jongerencultuurhuizen zijn nu te vinden in zeven van de tien Utrechtse wijken: Noordwest, Overvecht, Noordoost, West, Vleuten-De Meern, Leidsche Rijn en Zuidwest.

In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU) is de ambitie vastgelegd dat Utrecht in 2040 een tienminutenstad is. Vertaald naar de scope van deze nota houdt dit in dat iedere Utrechter op tien minuten loopafstand toegang heeft tot een culturele wijkvoorziening. In de RSU is gerekend met 4,2 culturele voorzieningen op wijkniveau per 10.000 toegevoegde woningen. Naar verwachting zijn er in 2030 40.000 woningen bijgekomen. Dat betekent dat Utrecht – met aftrek van de al geplande voorzieningen (een wijkcultuurhuis in Zuidwest en een jongerencultuurhuisfunctie in Leidsche Rijn/Vleuten-De Meern) – tot 2030 nog circa vijftien extra plekken nodig heeft.

Ambitie 2030
Inwoners hebben op tien minuten lopen toegang tot een wijkgerichte culturele voorziening.

Wat gaan we concreet doen?
We werken aan een betere spreiding van de wijkgerichte culturele voorzieningen in de stad, zodat elke inwoner dichtbij toegang heeft tot zo'n voorziening. Op basis van een pilotproject (waarin een analyse is gemaakt van de culturele voorzieningen die op dit moment op tien minuten afstand bereikbaar zijn) wijzen we een aantal zoekgebieden aan waarin we de mogelijkheid van nieuwe voorzieningen nader willen onderzoeken. Voorlopig concluderen we dat winst te behalen is in deze wijken: Leidsche Rijn, Noordwest, Vleuten-De Meern, Oost, Binnenstad en Zuid.

Het onderzoek geven we vorm in nauwe samenwerking met betrokkenen in de buurt met behulp van de daar aanwezige expertise, animo en kwaliteiten – op zo'n manier dat de voorziening passend is voor zoveel mogelijk inwoners in de wijk. De voorkeur gaat uit naar een combinatie van culturele en andere maatschappelijke voorzieningen. Zo maken we niet alleen slim gebruik van de schaarse beschikbare ruimte in de stad, maar stimuleren we ook de samenhang in de buurt. Een bestaande voorziening wordt mogelijk uitgebreid met een cultuurfunctie; een niet voor cultuur gebruikte locatie kan alsnog (deels) die functie krijgen; ook nieuwbouw is een optie.

Bij de ontwikkeling van nieuwe culturele wijkvoorzieningen staat de gemeente voor een financiële en organisatorische uitdaging. Daarom is in de Voorjaarsnota 2019 besloten het cultuurbudget te laten meegroeien met de groei van de stad. Dit is gekoppeld aan de vierjaarlijkse cultuurnotaperiode. Daarnaast worden in de investeringsagenda (groeikader) jaarlijks extra middelen beschikbaar gesteld die onder meer ten goede komen aan de versterking van cultuur in de wijken. Ook moet er een overzicht komen van bestaande voorzieningen (buurtcentra, oude scholen) die eventueel geschikt zijn. Op basis van nader onderzoek doen we onderbouwde voorstellen voor de realisatie van nieuwe voorzieningen inclusief bijbehorende kosten.

5.1.2 Meer culturele activiteiten in de buurt

Analyse
De vraag naar cultuur in de buurt en in de wijk neemt toe. Wijkcultuurhuizen kunnen niet aan de huidige vraag voldoen, zodat programma's op de plank blijven liggen. Ook buurtcentra zien kansen voor uitbreiding en verbetering van het cultuuraanbod. Een betere afstemming tussen vraag en aanbod zou in samenwerking met culturele organisaties vorm kunnen krijgen. Ook andere domeinen (welzijn, onderwijs, kinderopvang, sport, welzijnswerk, buurtgericht werk) zouden een rol kunnen spelen in het versterken van cultuurparticipatie, maar de mogelijkheden zijn nog weinig verkend. Initiatiefnemers geven te kennen dat het zoeken naar financiering een moeizaam proces is. De activiteiten zijn over het algemeen onrendabel en het traject voor fondsenwerving duurt voor de betrokken bewoners vaak te lang. In de praktijk lopen domeinoverstijgende initiatieven, met zowel maatschappelijke als artistieke doelstellingen, vaak stuk op de financiering.

Ambitie 2030
Cultuurparticipatieactiviteiten voor en door inwoners uit de wijk en buurt krijgen de ruimte.

Wat gaan we concreet doen?
We willen onderzoeken hoe we de samenwerking tussen buurtcentra, wijkcultuurhuizen en culturele instellingen kunnen bevorderen, zodat er meer culturele activiteiten met professionele kwaliteit hun weg vinden in de buurt. We willen initiatiefnemers in samenwerking met de wijkadviseurs van de gemeente doorverwijzen naar financieringsmogelijkheden van de gemeente en fondsen zoals het Fonds voor Cultuurparticipatie en het VSBfonds. Hiermee sluiten we aan op de landelijke ontwikkelingen rond domeinoverstijgende cultuurparticipatie en de regeling Samen cultuurmaken (2021-2024), die het Fonds voor Cultuurparticipatie uitvoert. De landelijke

"80% van de mensen in de wijken gaan niet naar de binnenstad. Kijk wat je op maat in de wijk kan doen."

Deelnemer meedenksessie cultuurparticipatie

regeling ondersteunt initiatieven op het snijvlak van het sociale en het culturele domein.

Het ligt voor de hand om te beginnen in wijken waar de nood het hoogst is. Gaandeweg breiden we uit naar andere wijken in de stad.

5.1.3 Meer verbinders in de wijk

Analyse
Het aantal cultuurcoaches is onvoldoende meegegroeid met de groei van de stad. De cultuurcoaches zijn actief in zeven van de tien wijken (Vleuten- De Meern, Leidsche Rijn, West, Zuidwest, Noordwest, Overvecht en Zuid) en meer dan elders in het westen van de stad. Dit neemt niet weg dat cultuur-coaches in alle wijken van toegevoegde waarde zijn. Vooral in wijken met een groter verzorgingsgebied kan de inzet worden vergroot. De behoefte van culturele voorzieningen om met cultuurcoaches te werken stijgt, vooral omdat ze kunnen helpen in de contacten met andere domeinen. Ook in het bereik van specifieke doelgroepen die hinder ervaren om te participeren in cultuur (bijvoorbeeld kinderen met een lichamelijke of verstandelijke beperking) is de inzet van coaches gewenst. Ze leveren maatwerk en investeren idealiter in tijd en geduld waarvoor binnen de bestaande regeling geen ruimte is. Als gevolg van de toenemende vraag is het budget van de subsidieregeling sinds 2019 structureel overvraagd – met respectievelijk 45% in 2019, 50% in 2020 en 77% in 2021.

Ambitie 2030
In alle wijken werken cultuurcoaches met extra aandacht voor het bereik van doelgroepen die belemmeringen ervaren bij deelname aan cultuur.

Wat gaan we concreet doen?
We stellen een plan op voor een nieuwe regeling voor de periode 2023-2024 in samenwerking met het netwerk van cultuurcoaches. We onderzoeken de verlenging van de vervolgregeling van twee naar vier jaar vanaf 2025, parallel aan de nieuwe cultuurnotaperiode 2025-2028, zodat er meer tijd is om een goed aanbod voor diverse doelgroepen te ontwikkelen en te verduurzamen. We kijken hoe er binnen de vervolgregeling meer aandacht kan komen voor een betere spreiding over de stad en het bereik van doelgroepen die afstand ervaren tot cultuuractiviteiten. We kijken ook hoe we de samenwerking met partners in de stad kunnen verbeteren en intensiveren.

5.2 Cultuur in de vrije tijd

Beleidsdoelstelling – Het amateurkunst(educatie)aanbod is niet alleen goed, betaalbaar en divers, maar het heeft zich ook vernieuwd. Verspreid over de stad zijn passende activiteiten toegankelijk voor iedereen, dus ook voor kinderen en jongeren die in armoede leven en voor ouderen. De sector floreert en jonge talenten krijgen de professionele begeleiding die ze nodig hebben.

We willen bereiken dat er in 2030 een goed, betaalbaar en divers amateurkunst(educatie)aanbod is, verspreid over de stad en toegankelijk voor iedereen. Vooral het aanbod voor ouderen en voor kinderen en jongeren die in armoede leven, krijgt de aandacht. Beide doelgroepen vragen om passende activiteiten en een eigen benadering. We willen dat de kunstpraktijk zo is ingericht dat alle mogelijke initiatieven – ook interdisciplinair en domeinoverschrijdend – ruim baan kunnen krijgen. Innovatie moedigen we aan, terwijl we het traditionele verenigingsleven blijven ondersteunen. We zetten ons in voor structurele ondersteuning van de sector, voor laagdrempelige toegang tot professioneel begeleide opleidingen en voor de beschikbaarheid van meer betaalbare ruimte voor alle disciplines en doelgroepen.

> “Amateurkunst verbindt cultuur met domeinen als onderwijs, zorg en welzijn.”
>
> **Deelnemer meedenksessie cultuurparticipatie**

5.2.1 Innovatie amateurkunst

Analyse

Via de regeling Basissubsidies Amateurkunst en de Projecten- en Impulsregeling stimuleert de gemeente laagdrempelig participatieve culturele initiatieven van amateurkunst-organisaties, collectieven en individuen. De budgetten worden jaarlijks besteed, maar nieuwe initiatieven en innovatieve vormen van cultuurparticipatie komen nauwelijks bovendrijven. Waar voorheen het traditionele verenigingsleven centraal stond, ontstaan informele werkverbanden en nieuwe, interdisciplinaire initiatieven in de vorm van crossovers tussen zang en dans, cultuur en sport of cultuur en zorg. Dit soort initiatieven willen we aanmoedigen, zoals we ook bestaande organisaties willen prikkelen tot innovatie. Over de hele linie is behoefte aan vernieuwing.

Ambitie 2030

Het gesubsidieerde Utrechtse amateurkunstenveld toont een actuele afspiegeling van de dynamische praktijk van amateurkunstbeoefening.

Wat gaan we concreet doen?

We willen in samenspraak met het werkveld de basisregeling voor de amateurkunst dusdanig vernieuwen dat die beter aansluit op de actuele ontwikkelingen in de amateurkunst. We streven naar meer diversiteit in disciplines en deelnemers, en willen zowel gevestigde spelers als nieuwkomers ondersteunen. De regeling blijft toegankelijk voor bestaande initiatieven, maar biedt ook kansen aan nieuwe instroom.

5.2.2 Ondersteuning amateurkunstsector

Analyse

De amateurkunstensector komt steeds verder onder druk te staan. Er is behoefte aan toekomstbestendige ideeën en plannen, en ondersteuning bij organisatorische en financiële uitdagingen. Amateurkunstorganisaties kunnen deels bij landelijke koepelorganisaties terecht, maar deze organisaties leunen, net als de amateurkunstorganisaties zelf, sterk op de inzet van vrijwilligers. Uit een inventarisatie van het LKCA in opdracht van het ministerie van OCW (oktober 2021) blijkt dat de ondersteuning voor de sector ontoereikend is: op landelijk, regionaal en lokaal niveau. In Utrecht heeft op dit moment vooral ZIMIHC een ondersteunende functie. De amateur-kunsteducatie-organisaties hebben zich verenigd in het Netwerk Amateurkunsteducatie (NAU). Een volwaardige, overkoepelende stedelijke kennis- en netwerkorganisatie voor amateurkunst, zoals Den Haag (CultuurSchakel) en Tilburg (Art-fact) die hebben, ontbreekt in onze stad. Tijdens de pandemie werd nog eens extra duidelijk hoe belangrijk ondersteuning voor het amateurkunstenveld is.

Ambitie 2030

De Utrechtse amateurkunstsector floreert mede dankzij goede ondersteuning.

Wat gaan we concreet doen?

We gaan in gesprek met het informeel overleg van de wijkcultuurhuizen en met het NAU om te kijken hoe we de ondersteuning van de amateurkunstsector vorm kunnen

geven. Vooral aan ondersteuning op het gebied van netwerkvorming, kennisuitwisseling en vergroting van de zichtbaarheid blijkt behoefte. In samenwerking met de provincie Utrecht onderzoeken we de mogelijkheden in regioverband. Daarnaast zoeken we contact met landelijke initiatieven.

5.2.3 Innovatie amateurkunsteducatie

Analyse

De huidige regeling Amateurkunsteducatie loopt in 2024 af. Tot nu toe wordt het budget overvraagd; voor de periode 2022-2024 is 60% meer budget aangevraagd dan voor de periode 2019-2021. Bij de beoordeling van de aanvragen constateerde de Adviescommissie Amateurkunsteducatie dat de voortgang in gevaar komt bij een gelijkblijvend budget in een mogelijke vervolgregeling. Terwijl juist innovatie nodig is: meer spreiding en meer pluriformiteit van het lesaanbod.

Er is aanbod in zes van de tien wijken (Leidsche Rijn, Noordwest, Overvecht, West, Zuidwest en Zuid). Dat richt zich nu vooral op muziek, theater en dans. Op het gebied van beeldcultuur en letteren zijn er nauwelijks activiteiten. Daarnaast is het aanbod vooral gericht op kinderen en jongeren; voor volwassenen zijn de mogelijkheden beperkt. Die ongelijkheid zal sterker worden naarmate de vergrijzing toeneemt. Dit houdt in dat de gesubsidieerde amateurkunst-educatie een steeds grotere groep inwoners overslaat. Binnen het huidige budget is er geen ruimte voor spreiding en innovatie van het aanbod en een betere afstemming op alle doelgroepen.

Ambitie 2030

Het lesaanbod op het gebied van amateurkunsteducatie is pluriform, afgestemd op diverse doelgroepen en verspreid over de hele stad.

Improvisatie, Dansatelier42. Foto: M. Stijger.

Wat gaan we concreet doen?
We monitoren en evalueren de Amateurkunsteducatieregeling 2022-2024. We onderzoeken hoe er binnen de vervolgregeling meer aandacht kan komen voor de spreiding, pluriformiteit en duurzaamheid van het aanbod. Qua doelgroepenbereik gaat de aandacht vooral uit naar ouderen.

5.2.4 Bereik van kinderen en jongeren in armoede via Jeugdfonds Sport en Cultuur

Analyse
Het Jeugdfonds Sport en Cultuur richt zich met zijn activiteiten, al dan niet in samenwerking met derden, op kinderen en jongeren in armoede. Hoewel in Utrecht het aantal huishoudens stabiliseert dat in armoede moet rondkomen, neemt de langdurige armoede toe. Tegelijkertijd luidt de verwachting dat de armoedeproblematiek door de coronacrisis verder zal groeien (Utrecht Monitor, Armoede-monitor en Schuldhulpverlening). Dit betekent dat de vraag naar ondersteuning van kwetsbare groepen vrijwel zeker zal stijgen en het belang van een vangnet voor kinderen en jongeren alleen maar groter wordt. Bij een toenemende vraag zal het huidige budget ten behoeve van toegang tot culturele activiteiten van het Jeugdfonds Sport en Cultuur ontoereikend blijken.

Ambitie 2030
Kinderen en jongeren tot achttien jaar die leven op de armoedegrens krijgen laagdrempelig toegang tot culturele activiteiten via de ondersteuning van het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

Wat gaan we concreet doen?
We onderzoeken hoe we de samenwerking kunnen versterken tussen het Jeugdfonds Sport en Cultuur en andere partijen die kinderen en jongeren in armoede ondersteunen, zodat we zoveel mogelijk kinderen en jongeren kunnen bereiken.

5.2.5 Toegankelijkheid artistieke opleidingen voor kinderen en jongeren

Analyse
Dankzij de regeling Instrumentaal Muziekonderwijs krijgen kinderen en jongeren laagdrempelig toegang tot muziek-onderwijs onder professionele begeleiding. Deze regeling, oorspronkelijk bedoeld voor instrumentale muziek en kinderen en jongeren die lid zijn van een amateurkunst-verenigingen, sluit niet altijd meer aan op de praktijk. Muziekbeoefening vindt steeds meer plaats in informele verbanden, buiten het verenigingsleven om, en raakt ook aan interdisciplinaire mengvormen. In een stad waar de armoede naar verwachting onder bepaalde groepen verder zal toenemen, is het van belang dat artistiek aanbod – en niet alleen instrumentaal muziekonderwijs – toegankelijk blijft voor kinderen en jongeren die graag mee willen doen, maar kampen met financiële obstakels.

> “Zorg voor gelijke kansen: ieder kind op school muziekles met een stadspas!”
>
> **Deelnemer meedenksessie cultuurparticipatie**

Ambitie 2030
Kinderen en jongeren laagdrempelig toegang bieden tot artistieke opleidingen onder professionele begeleiding.

Wat gaan we concreet doen?
We behouden de regeling Instrumentaal Muziekonderwijs voor kinderen en jongeren tot 21 jaar tot en met 2024. We evalueren de toegankelijkheid van deze regeling voor de doelgroep en gebruiken de conclusies van die evaluatie voor een vernieuwde regeling vanaf 2025. Aandachtspunt hierbij is de doelgroep kinderen en jongeren in armoede.

5.2.6 Bemiddelen betaalbare ruimte amateurkunst

Analyse
De behoefte aan meer geschikte en betaalbare ruimte voor de beoefening van amateurkunst is actueel in alle disciplines. De gemeente krijgt hierover veel vragen van amateurkunst-organisaties. Speciale aandacht gaat uit naar het tekort aan ruimte voor amateurkunst in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern.

Ambitie 2030
In alle wijken van de stad krijgen amateurkunstorganisaties en -beoefenaars ondersteuning in het vinden van oefenruimtes, studio's en ateliers dicht bij huis.

Wat gaan we concreet doen?
We blijven het veld zo goed mogelijk informeren en bijstaan in het vinden van geschikte ruimte voor de beoefening van amateurdans, -muziek en -theater. In samenwerking met Vastgoed Gemeente Utrecht (VGU) maken we een inventarisatie van ruimtes die leegstaan of vrijkomen en in aanmerking komen voor kunstbeoefening.

5.3 Cultuur op school

Beleidsdoelstelling – Op alle scholen in het primair, voortgezet en (v)mbo-onderwijs is goed cultuuronderwijs geborgd.

We willen bereiken dat goed cultuuronderwijs in 2030 op alle scholen in Utrecht vanzelfsprekend is. Op de Brede Scholen in het basisonderwijs bestaat een sterke verbinding tussen binnenschoolse en buitenschoolse cultuureducatie. Op de Brede Scholen in het vmbo- en voortgezet onderwijs is cultuuronderwijs via de Brede-Schoolcoördinatoren ingebed. De creatieve opleidingen van het mbo werken samen met de culturele sector gericht aan de doorstroom van creatief talent. Zo kunnen we zoveel mogelijk kinderen en jongeren in staat te stellen hun talenten te ontwikkelen.

> "Er zijn te weinig goed geoutilleerde lesruimtes voor klassiek ballet en moderne dans. Goed geoutilleerd is een ruimte met een zwevende vloer, spiegels, barre en schone douches."
>
> **Deelnemer meedenksessie cultuurparticipatie**

5.3.1 Verbinding binnen- en buitenschools in het primair onderwijs

Analyse

Het programma Creatief Vermogen Utrecht stimuleert kinderen zoveel mogelijk om ook de stap te zetten naar buitenschoolse cultuureducatie. Op school maken kinderen kennis met cultuur en vanuit die ervaring kunnen ze zich in de vrije tijd verder ontwikkelen. Een mooi praktijkvoorbeeld is de MuziekRoute. Basisschoolleerlingen in de Utrechtse wijk Overvecht krijgen tijdens schooltijd muziekles van vakdocenten, algemeen (vanaf groep 3) en instrumentaal (in groep 5). Na schooltijd kunnen ze lessen blijven volgen op hun instrument en samenspelen in het MuziekRoute Ensemble, dat ook concerten verzorgt. De verbinding tussen lesprogramma's op school en buitenschoolse cultuureducatie blijkt een belangrijk middel om kinderen en jongeren te enthousiasmeren.

Filmeducatie. Foto: Hoogt on Tour / Creatief Vermogen Utrecht.

Ambitie 2030

Op alle Brede Scholen in het primair onderwijs is een stevige verbinding tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie.

Wat gaan we concreet doen?

Samen met Onderwijs onderzoekt Culturele Zaken op welke manier de verbinding tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie kan worden verbeterd met behulp van de Brede-Schoolcoördinatoren. We kijken wat scholen hier zelf stelselmatig aan kunnen bijdragen. We richten ons op de Brede Scholen omdat zij werken met coördinatoren die feitelijk al een bemiddelingsrol hebben.

5.3.2 Cultuureducatie in het voortgezet onderwijs en op het vmbo

Analyse

Cultuureducatie is goed ingebed in het voortgezet onderwijs in Utrecht. Cultuuractiviteiten vormen een samenhangend geheel met activiteiten op het gebied van sport en burgerschap, binnen en buiten de school. Kunst en cultuur is een verplicht vak in de onderbouw van het vmbo. Voor de bovenbouw is het onderdeel kunstvakken (inclusief CKV) verplicht. Op bijna alle vmbo-scholen in Utrecht worden cultuureducatie-activiteiten aangevraagd via de regeling Cultuur voor ieder kind. Deze activiteiten zijn goed verbonden met de activiteiten van de combinatiefunctionaris (Onderwijs) en de activiteiten op het gebied van talentontwikkeling. Het innovatieve muziekonderwijs van Vocal Statements is een voorbeeld van kwalitatief cultuuronderwijs in het vmbo dat landelijk aanzien geniet.

Ambitie 2030

Alle Brede Scholen in het voortgezet onderwijs en het vmbo bieden goed cultuuronderwijs aan.

> "Cultuureducatie is het begin van alles. Die moet nog veel meer worden gestimuleerd."
>
> **Deelnemer meedenksessie cultuurparticipatie**

Wat gaan we concreet doen?
Samen met de afdeling Onderwijs blijft Culturele Zaken in gesprek met de vmbo-scholen over de inbedding van goed cultuuronderwijs. We kijken wat scholen hier zelf stelselmatig aan kunnen bijdragen. We richten ons specifiek op de Brede Scholen omdat zij werken met coördinatoren die feitelijk al een bemiddelingsrol hebben.

5.3.3 Verbinden van creatieve mbo-scholen met de culturele sector

Analyse
Utrecht zet zich in voor een sterk mbo en focust op de sectoren waar goed inzetbare arbeidskrachten de komende tijd hard nodig zijn: zorg en gezondheid, ICT, bouw en techniek (MBO Uitvoeringsplan 2020-2022). Op de mbo-opleidingen is er veel aandacht voor cultuur in het kader van de lessen burgerschap en Nederlands. In sommige gevallen is cultuureducatie geïntegreerd in de opleiding. Utrecht kent verschillende creatieve mbo-opleidingen (Herman Brood Academie, Creative College, Grafisch Lyceum, Nimeto).
Om de doorstroom van creatief talent van het mbo naar de Utrechtse culturele en creatieve sector te versoepelen is een optimale samenwerking tussen de mbo-opleidingen, de scholen en het culturele veld gewenst.

Ambitie 2030
De creatieve opleidingen van het mbo en de culturele sector werken gericht samen aan de doorstroom van creatief talent.

Wat gaan we concreet doen?
Samen met Onderwijs en de creatieve opleidingen in het mbo onderzoekt Culturele Zaken hoe het contact tussen de scholen en de culturele sector kan worden verbeterd. We richten ons op de creatieve opleidingen in het mbo, omdat deze opleidingen een belangrijke toeleverancier van arbeidskrachten voor de Utrechtse creatieve en culturele sector zijn.

> “Studenten halen veel energie uit het meedoen aan stedelijke of landelijke producties en projecten in het primair en voortgezet onderwijs. Praktijkervaring maakt ze enthousiast voor het vak.”
>
> **Deelnemer meedenksessie creatieve opleidingen mbo**

5.3.4 Doorgaan met Cultuureducatie met Kwaliteit

Analyse
In het programma Creatief Vermogen Utrecht werken 45 scholen samen met veertien culturele instellingen in een creatief partnerschap aan de verankering van cultuureducatie in het onderwijs. Hoewel alle basisscholen in Utrecht cultuur-onderwijs geven, is het nog geen vast onderdeel van het curriculum. De inspanningen van CVU blijven de komende jaren gewenst en van grote waarde, maar het huidige programma in het kader van de landelijke regeling Cultuur-educatie met Kwaliteit loopt in 2024 af. Mogelijke continuering vanaf 2025 is afhankelijk van de plannen van een nieuw kabinet. Voor de periode 2021-2024 heeft Stichting Cultuur & School extra taken gekregen om scholen te ondersteunen bij het vormgeven van het cultuuronderwijs. Cultuur & School brengt ook in kaart waaruit de behoefte aan ondersteuning van scholen in het voortgezet onderwijs bestaat.

Ambitie 2030
Op alle scholen in het primair, voortgezet en (v)mbo-onderwijs is goed cultuuronderwijs geborgd.

Wat gaan we concreet doen?
We willen ook na 2024 doorgaan met Cultuureducatie met kwaliteit (CmK), in elk geval in het basisonderwijs. We evalueren het programma en we bekijken hoe we CVU kunnen voortzetten in de cultuurnotaperiode 2025-2028 in samenhang met het nieuwe rijksbeleid. We onderzoeken de behoefte aan ondersteuning van scholen in het voortgezet onderwijs, het vmbo en het mbo en de behoefte aan uitbreiding van CmK naar deze doelgroepen.

Bijlage 1
Overzicht bestaand beleid, regelingen en subsidies gemeente

Bestaand beleid

Coalitieakkoord 2018-2022 'Utrecht: ruimte voor iedereen'
https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/college-van-b-en-w/coalitieakkoord-2018/

Cultuurvisie en cultuurnota 2021-2024 'Kunst kleurt de stad'
www.utrecht.nl/wonen-en-leven/vrije-tijd/kunst-en-cultuur/cultuurnota-2021-2024/

Nota Subsidieverdeling. Cultuurnota 2021-2024
https://www.utrecht.nl/wonen-en-leven/vrije-tijd/kunst-en-cultuur/cultuurnota-2021-2024/

Nota Op weg naar nieuw beleid amateurkunsteducatie voor de periode 2019-2021
www.utrecht.nl/cultuur

Eeuwig jong. Naar een cultureel regioprofiel voor de stedelijke regio Utrecht
www.utrecht.nl/cultuur

Regelingen

Subsidieregeling Amateurkunsteducatie 2022-2024
Met deze regeling ondersteunt de gemeente een betaalbaar, goed en veelzijdig lesaanbod, verzorgd door professionele docenten in diverse kunstdisciplines. Medio 2021 heeft de Adviescommissie Amateurkunsteducatie de subsidieaanvragen voor de periode 2022-2024 beoordeeld (Adviesrapport Amateurkunsteducatie 2022-2024).

Subsidieregeling Basissubsidies Amateurkunst
Amateurkunstorganisaties hebben de mogelijkheid subsidie aan te vragen voor een bijdrage in de vaste kosten. Subsidie kan jaarlijks worden aangevraagd door Utrechtse amateurkunstorganisaties (verenigingen of stichtingen), zoals koren, orkesten en dans- en theatergezelschappen.

Subsidieregeling cultuurprogramma jongeren Leidsche Rijn/Vleuten-De Meern 2020-2021
De regeling geeft een impuls aan cultuurparticipatie van jongeren in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern door samenwerking en kennisuitwisseling tussen verschillende organisaties te stimuleren.

Regeling Combinatiefuncties Cultuur 2021-2022
Combinatiefunctionarissen cultuur zijn coaches die deelname aan cultuur stimuleren en cultuur verbinden met andere sectoren zoals onderwijs, zorg en welzijn. De gemeente co-financiert de combinatiefunctionarissen cultuur samen met het rijk in het kader van de Brede Regeling Combinatiefuncties via de regeling Combinatiefuncties Cultuur (2021-2022). Van de 73,1 fte's die in Utrecht vanuit de Brede Regeling beschikbaar zijn voor sport, onderwijs en cultuur worden 7,8 fte's ingevuld door cultuur.

Subsidieregeling Cultuurnota 2021-2024 'Kunst kleurt de stad'
De gemeente stelt in de periode 2021-2024 meerjarige subsidies beschikbaar in het kader van de Cultuurnota 'Kunst kleurt de stad'.

Regeling Cultuur voor ieder kind
Regeling (ook wel: de beleidsregel Onderwijs Gemeente Utrecht. Goed Onderwijs voor de Utrechtse Jeugd) die scholen actief stimuleert om cultuureducatie in het curriculum op te nemen. Scholen kunnen jaarlijks een plan voor cultuureducatie-activiteiten indienen. De gemeente stelt de subsidie vast op basis van het aantal leerlingen per school die mee kunnen doen aan de activiteiten. De vraag van het onderwijs is leidend.

Subsidieregeling Impulssubsidie Cultuur
Amateurkunstorganisaties én (groepen van) natuurlijks personen (zonder rechtsvorm) kunnen subsidie aanvragen voor participatieve projecten tot maximaal € 2.500,- per project.

Subsidieregeling Instrumentaal Muziekonderwijs
Kinderen tot en met 21 jaar die lid zijn van aan amateurkunstvereniging kunnen een bijdrage van maximaal € 187,- per cursusjaar krijgen voor het volgen van instrumentaal muziekonderwijs.

Subsidieregeling Projectsubsidies Cultuur
Regeling die amateurkunstorganisaties én (groepen van) natuurlijks personen (zonder rechtsvorm) in staat stelt subsidie aan te vragen voor participatieve projecten tot maximaal € 20.000,- per project.

Subsidies

Creatief Vermogen Utrecht (CVU)/Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK)
Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) is een landelijk meerjarig programma (sinds 2013) ten behoeve van goede cultuureducatie voor elk kind, uitgevoerd door het Fonds voor Cultuurparticipatie. De huidige regeling loopt van 2021 tot 2024. Voor de lokale programma's in het kader van CmK zijn penvoerders aangewezen die fungeren als centraal aanspreekpunt en programma-uitvoerder. In de stad Utrecht is TivoliVredenburg penvoerder namens Creatief Vermogen Utrecht, een samenwerkingsverband van 45 scholen in het primair en voortgezet onderwijs en veertien culturele instellingen. Samen ontwikkelen zij een visie op cultuureducatie en bieden zij een doorlopende leerlijn cultuureducatie aan.

CmK is een matchingsregeling. De gemeente draagt hetzelfde gedrag bij als het bedrag dat Creatief Vermogen Utrecht ontvangt van de rijksoverheid op basis van het inwonersaantal van de stad.
www.creatiefvermogenutrecht.nl

Cultuur & School
Stichting Cultuur & School, het onafhankelijk stedelijk coördinatiepunt cultuureducatie, bemiddelt tussen scholen en culturele instellingen. De stichting brengt het aanbod in kaart waarvoor de scholen zich kunnen inschrijven. Cultuur & School organiseert onder meer het vervoer van de scholieren naar de culturele instellingen en netwerkactiviteiten en voert de kwaliteitsbeoordeling uit.
https://cultuurenschoolutrecht.nl

Harmonie Orkest Vleuten
https://harmonieorkestvleuten.nl

Jeugdfonds Sport en Cultuur
Kinderen en jongeren tot en met 17 jaar uit onbemiddelde gezinnen (de norm is 125% van het wettelijk sociaal minimum) kunnen aanspraak maken op het fonds voor contributie of lesgeld voor creatieve cursussen of opleidingen. Ze kunnen de bijdrage aanvragen bij een intermediair zoals een leerkracht, maatschappelijk werker of cultuurcoach.
www.jeugdfondssportencultuur.nl

Utrecht Marketing & Culturele Zondagen
Wijkgerichte programmering van Culturele Zondagen: Welkom in, Powered by CZ.
www.utrechtmarketing.nl

Zuilens Fanfare Corps
www.zfc-utrecht.nl/home

Wijk- en jongeren-cultuurhuizen

Jongerencultuurhuis BOKS
www.bokscultuurhuis.nl

Cultuur19
www.cultuur19.nl

De Vrijstaat
www.devrijstaat.nl

Het Wilde Westen
www.hetwildewesten.nl

ZIMIHC
www.zimihc.nl

Wijkcultuurhuis in Zuidwest
www.kanaal30.com/art-culture

Bijlage 2
Budget cultuurparticipatie 2021

Meerjarig gesubsidieerde instellingen (2021-2024)	
ZIMIHC	€ 1.301.259
Cultuur 19	€ 576.354
De Vrijstaat	€ 304.975
Jongeren Cultuurhuis Kanaleneiland	€ 353.462
Het Wilde Westen	€ 230.541
Jongeren Cultuurhuis Overvecht	€ 212.386
Harmonie Orkest Vleuten	€ 50.275
Zuilens Fanfarekorps	€ 31.899
Subtotaal	€ 3.061.151
Regelingen	
Amateurkunsteducatie	€ 1.004.000
Basissubsidie Amateurkunst	€ 380.000
Regeling combinatiefunctie cultuur	€ 252.832
Jeugdcultuurfonds	€ 89.000
Lesgeldbijdrage instrumentaal muziekonderwijs	€ 40.000
Programma Cultuureducatie met Kwaliteit	€ 278.764
Subtotaal	€ 2.044.596
Totaal	**€ 5.105.747**

Bijlage 3
Begrippen

Actieve cultuurparticipatie: actieve cultuurbeoefening in de vrije tijd, dus zelf doen, zelf maken, zelf leren (in tegenstelling tot passieve cultuurparticipatie: luisteren of kijken naar wat anderen hebben gemaakt).

Adviescommissie: een door het college van B&W ingestelde onafhankelijke commissie van externe deskundigen, die de aanvragen op integrale wijze inhoudelijk en financieel beoordeelt en het college van B&W adviseert over het wel of niet toekennen van een aanvraag en de subsidiehoogte.

Amateurkunst: kunstactiviteiten die niet beroepsmatig worden beoefend.

Amateurkunsteducatie: educatie van amateurkunstenaars.

Brede school primair onderwijs (po): samenwerkingsverband van een of meer basisscholen met andere organisaties gericht op een zo optimaal mogelijke ontwikkeling van het kind. Speerpunten binnen deze samenwerking zijn brede talentontwikkeling, een eenduidig pedagogisch klimaat en versterking van ouderbetrokkenheid.

Brede school voortgezet onderwijs (vo): een vmbo-school of vo-school met vmbo als onderdeel die naast het schoolcurriculum in samenwerking met partners van zowel binnen als buiten het onderwijs brede talentontwikkeling aanbiedt/stimuleert, hetzij binnen schools hetzij buitenschools. De Brede School vo heeft daarbij indien mogelijk een relatie met de wijk.

Combinatiefunctie: overkoepelende functie die een brug slaat tussen minimaal twee werkvelden/domeinen (bijvoorbeeld brede school, naschoolse opvang, welzijn, buurtgericht werk).
De werknemer is in dienst van één werkgever, maar de taakomschrijving is domeinoverschrijdend.

Cultuurcoach: een andere benaming voor de combinatiefunctionaris cultuur.

Cultureel ecosysteem of culturele infrastructuur: geheel van onderling verbonden organisaties en voorzieningen in het kunsten- en cultuurveld, ook wel creatieve keten genoemd.

Doorgaande leerlijn: verdeling van de lesstof over de schooljaren waarbij leerstof en het onderwijsresultaat van verschillende schooltypen (primair onderwijs, voortgezet onderwijs en vervolgonderwijs) naadloos op elkaar aansluiten.

Domeinoverstijgend werken: integrale aanpak van (maatschappelijke) vraagstukken met behulp van bundeling en uitwisseling van specialistische kennis en expertises.

Participatieve kunsten: hedendaagse term voor ‘community arts’; initiatieven op het gebied van cultuureducatie, cultuurparticipatie en/of amateurkunst waaraan inwoners (ouderen, kinderen, scholieren) een actieve bijdrage leveren.

Talentontwikkeling: impliceert de inzet van een (aanvullend) activiteitenaanbod, waarbij de nadruk wordt gelegd op de ontwikkeling van de eigen, unieke talenten van leerlingen.

Wijkgerichte cultuurprogrammering: het ontwikkelen, organiseren en faciliteren van kunstzinnig programma voor, door en met de wijk.

Wijkcultuurhuis: een laagdrempelige cultuurvoorziening in de wijk die werkt voor, door en met inwoners en partners uit de wijk en de stad; bezoekers kunnen er actief en passief deelnemen aan kunst en cultuur.

Bijlage 4
Bronnen

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA). Basis voor cultuureducatie. Handreiking voor de toekomst van binnen- en buitenschoolse cultuureducatie, 2016

LKCA. Basis voor cultuurparticipatie. Een agenda voor actieve cultuurparticipatie in de toekomst, 2017

LKCA. Inventarisatie ondersteuning amateurkunst-groepen. Rapportage en analyse van de landelijke, provinciale en lokale infrastructuur, september 2021

World Health Organization (WHO). What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review, 2019

Uitgaven gemeente Utrecht

Coalitieakkoord ‘Ruimte voor iedereen’ 2018-2022

Analyse cultuureducatie Utrecht, april 2018 (BMC Advies)

Analyse amateurkunst ‘Het creatieve vermogen van Utrecht in de vrije tijd’, januari 2018 (BMC Advies)

Eeuwig jong. Naar een cultureel regioprofiel voor de stedelijke regio Utrecht (Gemeente Utrecht en samenwerkende gemeenten, 2018)

Volksgezondheidbeleid Utrecht 2019-2023 ‘Gezondheid voor iedereen’, 2019

Utrechtse Onderwijsagenda 2019-2022 ‘Utrecht groeit met je mee’, 2019

Nota van uitgangspunten. Op weg naar nieuw beleid amateurkunsteducatie voor de periode 2019-2021

Actieplan verbeteringen vraaggericht stelsel cultuureducatie Utrecht, mei 2020

Inhoudelijk verhaal ‘Gezond stedelijk leven voor iedereen’, 24 juni 2020

Nota Subsidieverdeling 2020, juli 2020

Bevolkingsprognose 2020. Een rapport van Onderzoek en Advies, december 2020

Actieprogramma ‘Samen stad maken’, 2021

Adviesrapport Amateurkunsteducatie 2022-2024, juni 2021

Armoedemonitor 2021

Utrecht Monitor 2021

Cultuurvisie 2030 en Cultuurnota 2021-2024 ‘Kunst kleurt de stad’, 2021

Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040, 2021

Volksgezondheidsmonitor Utrecht. Gezondheid van Utrechters in beeld: cijfers, signalen en uitleg. Gezondheidsverschillen en kansengelijkheid, 2021

Cultuur voor Iedereen in stad Utrecht. Onderzoek naar de bijdrage van wijkcultuurhuizen ter bevordering van inclusieve cultuurparticipatie in de stad Utrecht.
Fase 1 - Ontwerpfase (2019). Eindrapportage, HKU, december 2019
Fase 2 - Uitvoeringsfase (2020). Eindrapportage, HKU, januari 2021
Peiling cultuurparticipatie, 2021

Verslag meedenksessie cultuurparticipatie, 2021

Colofon

Uitgave
Gemeente Utrecht

Tekst
Gemeente Utrecht, afdeling Culturele Zaken

Tekstredactie
Nikki Timmermans, Nicoline Baartman

Coverfoto
TheaterKeet, De Vrijstaat

Vormgeving
Ontwerpwerk, Den Haag

Datum
December 2021

Gemeente Utrecht

Contactgegevens
Bezoekadres Stadskantoor, Stadsplateau 1, Utrecht
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
E-mail secretariaatcz@utrecht.nl
www.utrecht.nl/cultuur